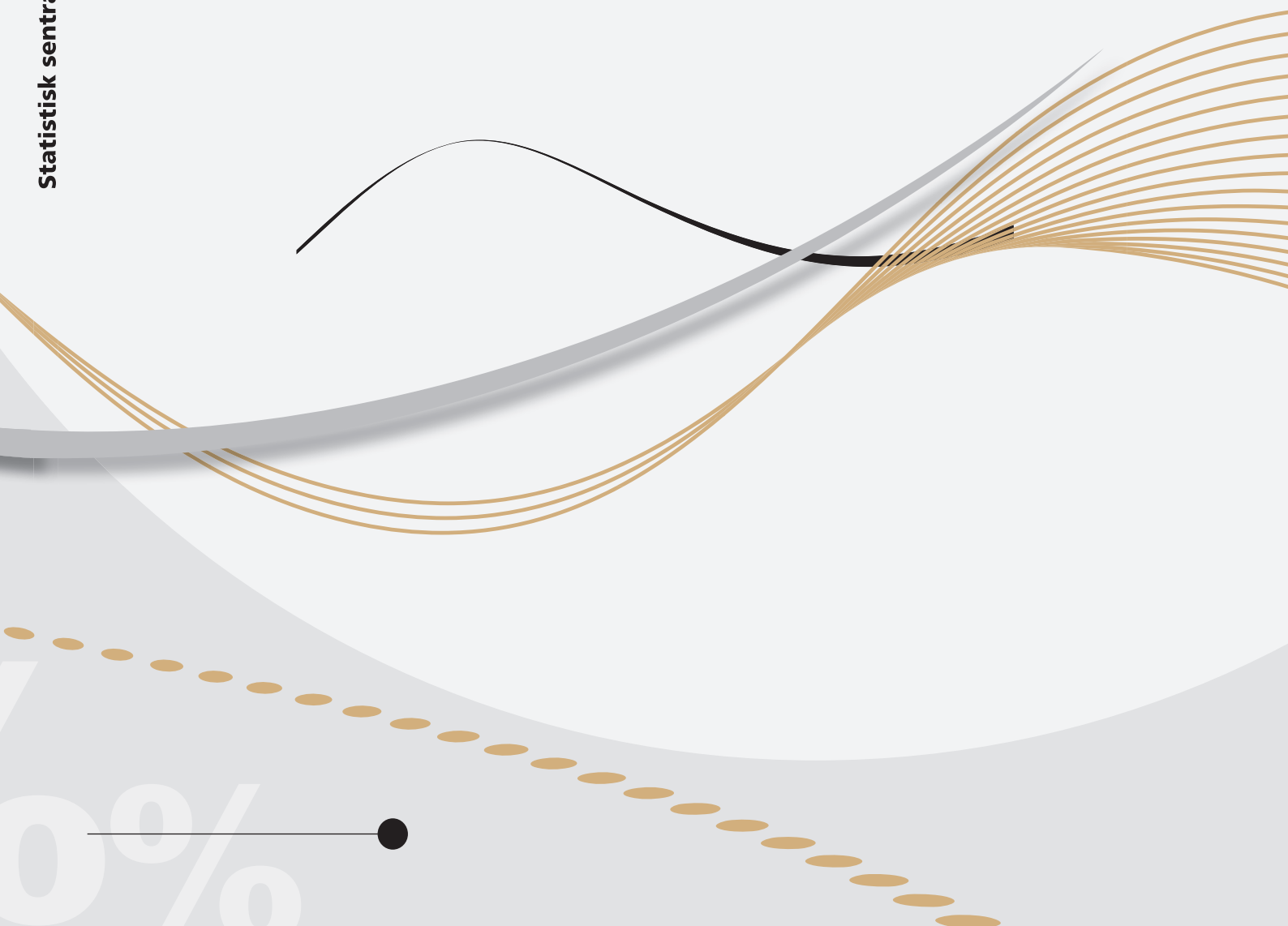

Årsrapport for Statistisk sentralbyrå 2015

Årsrapport for Statistisk sentralbyrå 2015

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert mars 2016

Trykk: Statistisk sentralbyrå.

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

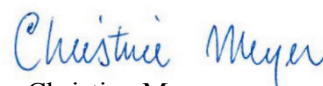
Forord

Årsrapporten inneholder oversikt over sentrale arbeidsoppgaver og resultater i 2015, både virksomhet som er finansiert over statsoppdraget, og virksomhet som er direkte finansiert av brukerne. Det omtales både forhold som er nevnt i tildelingsbrevet og andre forhold som Statistisk sentralbyrå (SSB) mener er av interesse for Finansdepartementet.

Årsrapporten ble godkjent av SSBs styre 25. februar 2016.

Statistisk sentralbyrå, 25. februar 2016

Morten Reymert
Styreleder

Christine Meyer
Adm. dir.

Innhold

Forord	3
1. Leders beretning	5
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
2.1. Introduksjon til virksomheten.....	7
2.2. Hovedtall.....	8
3. Aktiviteter og resultater	10
3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater.	10
3.2. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør	10
3.3. Statistikken skal møte brukernes behov.....	14
3.4. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi	19
3.5. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om bedre statistikk	21
3.6. SSB skal ha god tilgang til datakilder	23
3.7. SSB skal være en effektiv og kunnskapsrik organisasjon	26
3.8. Oppdrag med krav om særskilt rapportering i tildelingsbrev for 2014	28
3.9. Ressursbruk.....	29
4. Styring og kontroll	32
4.1. SSBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten	32
4.2. Nærmere om øvrige forhold knyttet til styring og kontroll i 2015	32
5. Vurdering av framtidsutsikter	36
6. Årsregnskap	39
6.1. Ledelseskomentar årsregnskapet 2015	39
6.2. Regnskapsprinsipper	43
Vedlegg A: Styrets uttalelse	56
Vedlegg B: Faktarapportering personalområdet	60
Vedlegg C Internasjonalt utviklingssamarbeid	66

1. Leders beretning

2015 har vært preget av omstilling og endring i norsk økonomi. SSBs rolle som samfunnets fremste faktaleverandør er særlig viktig når det skjer store skift i samfunnsutviklingen. Nedgang i oljesektoren, omstilling i norsk økonomi samt den store flyktningestrømmen til Europa er eksempler på viktige tema i 2015. Det er viktig, nå og i årene framover, at SSB er til stede med relevant og oppdatert statistikk, analyser og forskning på slike store samfunnstema.

Hovedmålene i tildelingsbrevet for 2015 var å:

- produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og effektivitet som mulig
- utvikle statistikk på områder som har utilfredsstillende dekning
- holde standarden på egen forskning på høyt internasjonalt nivå
- videreutvikle brukervennlig og effektiv formidling av statistikk og forskning

SSB har samlet sett nådd de målene som ble satt for 2015, og de fleste resultatene knyttet til styringsindikatorer med resultatkrav er bedret fra 2014. Det er positivt for SSB at vi når våre mål, men samtidig vil det være et stort behov for å utvikle SSB for å møte nye krav og endrede behov hos brukerne, endrede datakilder og teknologiske muligheter.

For å være relevant er det viktig at SSB publiserer statistikk, analyser og forskning på tidspunkt som treffer samfunnets behov for fakta. De siste årene har det vært betydelige forbedringer i aktualiteten for kvartals- og årsstatistikkene. Innovasjonsundersøkelsen har som et eksempel fremskyndet publiseringen med et halvt år. SSB har også prioritert å samle enkeltstatistikker til større, mer helhetlige publiseringer for å bedre møte brukernes behov, og lønnsstatistikken har gått fra 21 statistikker til en samlet publisering. I det videre arbeidet vil SSB gå et steg videre og jobbe for å presentere de enkelte statistikkene, analysene og rapportene under helhetlige tema som belyser sentrale samfunnsutfordringer.

For å være aktuell må SSB hele tiden utvikle statistikkene og sikre nødvendig tilgang til registre og andre datakilder. Flyktningssituasjonen i Europa har for eksempel avdekket et behov for å produsere statistikk om flyktninger fra tidspunktet de kommer til Norge, ikke vente til flyktningene er bosatt. Likeledes har omstillingen i norsk økonomi påskyndet behovet for å få bedre statistikk om nye næringer, særlig innenfor tjenesteproduksjon. I tillegg blir det fremover viktig å utforske og utnytte nye typer datakilder – som går under den noe upresise samlebetegnelsen «big data».

For å oppfylle SSBs samfunnsoppgave som leverandør av uavhengig statistikk, analyser og forskning med høy kvalitet, må SSB nå ut til omverdenen. SSB startet i 2015 et arbeid for å gjøre statistikkene, analysene og forskningen mer tilgjengelige og forklare og formidle tallene og resultatene på en mer pedagogisk måte.

For å kunne utvikle ny statistikk og innarbeide nye forordninger fra Eurostat innenfor begrensede budsjetterammer, må SSB som organisasjon hele tiden være bevisst på hvilke statistikker som prioriteres. I 2015 har vi fått kartlagt hele statistikkporteføljen. Dette har gitt oss et grunnlag for å kunne legge ned et fåtall statistikker og til å bruke ressursene mer effektivt på flere statistikkområder.

Eurostat har også gjennomført en kvalitetsgjennomgang, en såkalt Peer Review, av SSB, og vi mottok rapporten fra vurderingen i 2015. Fagfellene har undersøkt vår oppfyllelse av retningslinjene for europeisk statistikk (Code of Practice). Resultatene viser at SSB i høy grad oppfyller Code of practice, samtidig som det

pekes på noen forbedringspunkter. Forbedringspunktene gjelder særlig klargjøring av SSBs rolle og overordnet styring av SSB som institusjon. SSB har formulert en tiltaksplan som svarer på anbefalingene i rapporten.

2015 har også vært et omstillingsår for SSB og omstilling og endringer vil også fortsette inn i 2016. SSB har gjennom arbeidet med lean et kontinuerlig forbedringsprogram der målet er å få til mer effektive produksjonsprosesser og bedre ledelse. Mens lean-arbeidet i 2015 var konsentrert om å forbedre prosesser og statistikkområdene, har arbeidet på slutten av høsten og inn i 2016 i større grad vært rettet mot å forbedre de tverrgående prosessene i SSB. På høsten 2015 ble også omstillingsprosessen som ble igangsatt høsten 2014, avsluttet. Som resultat av denne prosessen, ble antall ansatte redusert og SSBs ledelse og tillitsvalgte fikk opparbeidet viktig kompetanse på omstilling.

Det har også vært skifter i sentrale lederposisjoner i 2015. Torbjørn Hægeland var midlertidig tilsatt som administrerende direktør fra 19. januar til Christine Meyer tiltrådte i stillingen 1. september. Hægeland gikk da tilbake til sin stilling som forskningsdirektør. Jørn Leonhardsen tiltrådte som IT-direktør og Herborg Bryn tiltrådte som kommunikasjonsdirektør i 2015. Etter at Meyer tiltrådte, ble det satt i gang en omorganiseringsprosess og denne prosessen vil slutføres i 2016.

I 2015 og det kommende året vil SSB prioritere å gjennomføre IT-prosjekter som er besluttet å sette i gang. I 2015 ble arbeidet med å gjennomgå eksisterende IDUN-skjema for overgang til Altinn II høyt prioritert, og i løpet av 2015 ble det produksjonssatt 22 skjema i Altinn som del av omleggingen. Omleggingen til Altinn skal etter planen være ferdig i 2017. Videre er EDAG-prosjektet avsluttet og oppfølgingen er overført til linjen. Dette prosjektet som har vært en del av arbeidet med a-ordningen, har vært et vellykket prosjekt som leverte i henhold til tidsplan og budsjett. Like viktig er at EDAG gir et godt grunnlag for bedre, hyppigere og mer detaljert statistikk. Et prosjekt for modernisering av KOSTRA-systemet har blitt planlagt i løpet av 2015 og vil trolig bli det mest omfattende prosjektet i 2016.

SSB fikk også kritikk fra Riksrevisjonen som følge av mangler på informasjonssikkerhetsområdet. I tillegg til Riksrevisjonens vurdering har SSB fått utført eksterne analyser samt gjort egne interne vurderinger. Vi arbeider nå med hjelp av eksterne kompetansemiljøer med å rette opp mangler og stramme inn styring og kontroll av systemer, rutiner og prosesser.

På tampen av 2015 satt SSB i gang en kartlegging av kompetansen til medarbeidere over 58 år. Kartleggingen viste at SSB har 277 medarbeidere i denne aldersgruppen, dvs. nesten hver tredje medarbeider. Målet med kartleggingen er å sikre en god overføring av kritisk kompetanse og kunne planlegge rekruttering av ny og høy kompetanse i årene fremover.

2015 ble et omstillingsår både for norsk økonomi og for SSBs organisasjon, men akkurat som i næringslivet vil medarbeiderne i SSB måtte forberede seg på store endringer i tiden som kommer. Med utgangspunkt i medarbeidernes positive holdning til å gjøre det beste for SSB og den viktige endringserfaringen mange har opparbeidet seg i 2015, lover dette godt for fremtiden til SSB.

Morten Reymert
styreleder

Christine Meyer
administrerende direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1. Introduksjon til virksomheten

Statistisk sentralbyrå (SSB) ble grunnlagt i 1876 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet. SSBs virksomhet er regulert av statistikkloven¹ og SSB er uavhengig i statistikkfaglige spørsmål. Dette innebærer at SSB selv bestemmer hva som skal publiseres, samt når og hvordan dette skal skje.

SSB har hovedansvaret for å utarbeide og spre offisiell statistikk om det norske samfunnet, og kjerneoppgavene er beskrevet i statistikkloven. SSB skal i følge loven kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk, ha ansvar for å samordne offisiell statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer, og ha hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid. SSB skal også utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning. SSB har en egen forskningsavdeling som skal gi økt kunnskap om utviklingen av samfunnet med utgangspunkt i SSBs statistikk. SSB skal også legge til rette for utlevering av statistikk til forskning og offentlig planlegging.

SSB har seks strategiske hovedmål for sin virksomhet i perioden 2014-2017:

1. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør
2. Statistikken skal møte brukernes behov
3. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi
4. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om bedre statistikk
5. SSB skal ha god tilgang til datakilder
6. SSB skal være en effektiv og kunnskapsbasert organisasjon

Brukerbehovene endres i takt med samfunnsutviklingen. Det får følger for den statikken som SSB produserer. All statistikk fra SSB skal være relevant, aktuell, pålitelig, punktlig, sammenlignbar og tilgjengelig. Dette følger av kravene til europeisk statistikk i henhold til de europeiske kvalitetskravene (Code of Practice).

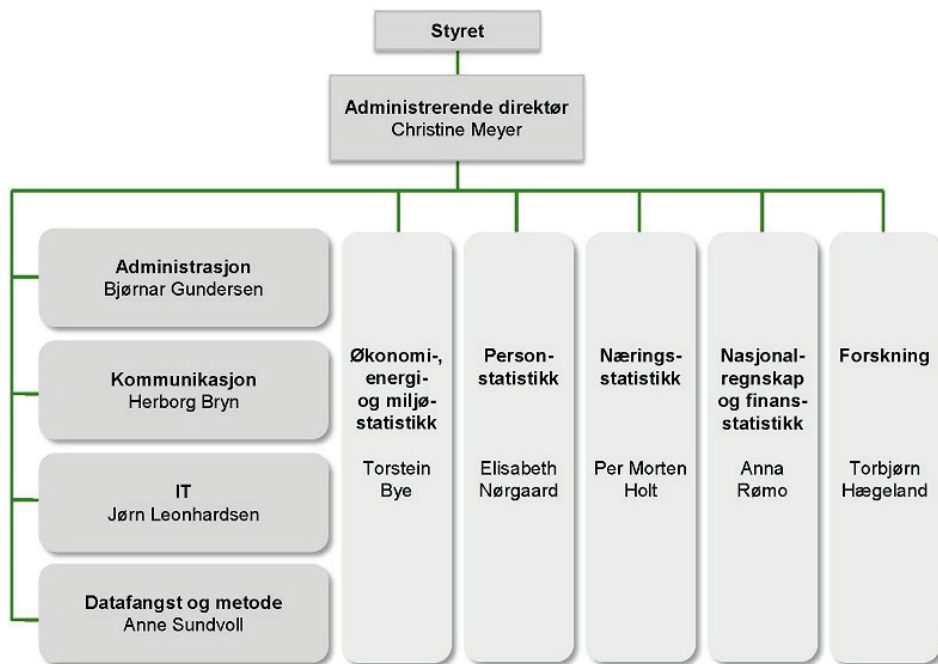
SSB deltar aktivt i det internasjonale statistikksamarbeidet. Samarbeidet har som mål å sikre sammenlignbar statistikk på tvers av landegrensene. Samarbeidet skjer gjennom det stadig mer omfattende EØS-samarbeidet og gjennom internasjonale organisasjoner som OECD, FN, IMF, ILO og UNESCO.

SSB ledes av et styre og administrerende direktør. Styret er oppnevnt av Finansdepartementet og har et ansvar for å føre tilsyn med utviklingen i offisiell statistikk og med SSBs virksomhet. Styret behandler og fastsetter SSBs budsjettforslag til Finansdepartementet, strategi og virksomhetsplan og skal blant annet påse at mål og resultatkrav følges opp og gjennomføres innenfor rammene av tildelte ressurser. Styrets instruks finnes på www.ssb.no, og i henhold til instruksen skal styret gi en egen uttalelse til årsrapporten, jf. vedlegg A. Styret har i 2015 vært sammensatt som følger:

- Styreleder: Morten Reymert
- Nestleder: Jan Fredrik Qvigstad
- Styremedlem: Randi Punsvik
- Styremedlem: Ingrid Finboe Svendsen
- Styremedlem: Ragnhild Balsvik
- Styremedlem: Per Johan Lillestøl
- Ansattrepresentant: Kaja Sillerud Haugen

¹ Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54

Organisasjonskartet gjelder pr 31.12.2015.

2.2. Hovedtall

Tabell 2.1 Hovedtall

	2013	2014	2015	Resultatkrav 2015
Aktualitet månedsstatistikker. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	4,4	3,9	3,5	< 4,2 uker
Aktualitet kvartalsstatistikker. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	9,0	8,8	8,1	< 8,7 uker
Aktualitet årsstatistikker. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	34,0	35,5	33,4	< 34 uker
Svarprosent oppgavepliktige undersøkelser	94	94	95	> 94 prosent
Svarprosent frivillige undersøkelser	61	64	66	> 63 prosent
Oppgavebyrde næringsliv. Antall årsverk	85	82	74	< 79 årsverk
Oppgavebyrde øvrig. Antall årsverk	23	23 ²	15	
Punktlighet. Andel av statistikker med avvik fra varslet publiseringstidspunkt. I prosent	11,0	12,8	9,0	< 10 prosent
Elektronisk innrapportering. Andel i prosent	87	90	90	> 87 prosent
Antall statistikkpubliseringer	977	957	931	
Antall aktive statistikker	-	393	352	
Antall nedlagte statistikker	7	3	20	
Nye statistikker	9	2	4	
Forskning – eksterne publiseringer	71	96	59	
Doktoravhandlinger	1	2	2	
Nye rettsaker innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XXI statistikk	16	21	15	
Vedtak om opplysningsplikt	3	3	3	

² Oppgavebelastningen i 2014 er justert ned med fem årsverk fra årsrapport for 2014.

Tabell 2.2 Utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap

	2013	2014	2015
Antall ansatte ¹	912	883	887
Årsverk	863	840	842
Årsverk intervjuere	61	59	47,4
Fordeling Oslo/Kongsvinger, andel ansatte i Kongsvinger i prosent ¹	38,5	39,6	38,1
Sykefravær i prosent	4,1	4,8	4,7
Likestilling, andel kvinner i prosent	53	53	53
Likestilling, andel kvinner i ledelsen i prosent ²	47	48	50
Kapittel 1620 post 01 (Statsoppdraget). Tall i 1000 kr			
Bevilgning	526 700	534 800	522 633
Bevilgning inkludert overføringer fra året før	544 139	553 299	547 428
Regnskapsførte utgifter fratrukket refusjoner	525 645	528 730	535 465
Ubrukt bevilgning overført til neste år	18 499	24 795	11 781
Kapittel 1620 post 21 og 4620 post 02 (Markedsoppdraget). Tall i 1000 kr			
Bevilgning. Merinntektsfullmakt på posten knyttet til kap. 4620 post 02	201 200	208 300	215 634
Bevilgning inkludert overføringer fra året før. Merinntektsfullmakt på posten knyttet til kap. 4620 post 02	232 997	247 928	267 706
Regnskapsførte utgifter fratrukket refusjoner	188 063	208 382	211 449
Inntektskrav	201 200	208 300	219 252
Regnskapsførte inntekter	195 951	224 027	236 338
Ubrukt bevilgning overført til neste år	39 628	55 273	73 343
Kapittel 1620 post 45 større utstyrskjøp og vedlikehold. Tall i 1000 kr			
Bevilgning	10 000	10 200	8 600
Bevilgning inkludert overføring fra tidligere år	19 321	26 505	14 028
Regnskapsførte utgifter	3 016	21 077	1 147
Ubrukt bevilgning overført til neste år	16 305	5 428	12 467
Lønnsandel av driftskostnader i prosent	73	70,4	70,8
Lønnskostnader pr årsverk (inkludert pensjonskostnader) ³ Tall i 1000 kr	577	588	582
Konsulentandel av driftskostnader i prosent	3,8	4,1	5,0
Lokalkostnader i andel av driftskostnader i prosent	8,4	7,9	8,4
Total balanse pr. 31.12. Tall i 1000 kroner. (Tall hentet fra virksomhetsregnskapet)	108 492	104 293	114 107

¹ Tilsatte i "bistillinger", pensjonistavlønnede, studentengasjerte og intervjuere er ikke inkludert i tallene.

² Ledelsen består av administrerende direktør, avdelingsdirektører og seksjonsledere.

³ Pensjonskostnadene for 2013 er forutsatt samme nivå som i 2014, da tall ikke er tilgjengelig for 2013.

3. Aktiviteter og resultater

3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater.

SSB er samlet fornøyd med resultatene for 2015. Vi har nådd kravene gitt i tildelingsbrevet for indikatorer med resultatkrav, og vi er særlig fornøyd med forbedringer i aktualiteten. I tillegg har vi gjennomført og avsluttet flere større prosjekter for å styrke kvaliteten og bedre gjennomføringskraften. SSB har levert statistikk etter de krav og frister som er satt.

3.2. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør

3.2.1. Aktualitet

- Aktualitetsmålene for års-, kvartals- og månedsstatistikker ble nådd. Resultatene er også forbedret fra 2014.

Tabell 3.1

	2013	2014	2015	Resultatkrav	Resultat
Aktualitet månedsstatistikk. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	4,4	3,9	3,5 ³	< 4,2 uker	Oppnådd
Aktualitet kvartalsstatistikk. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	9,0	8,8	8,1	< 8,7 uker	Oppnådd
Aktualitet årsstatistikk. Antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir produsert	34,0	35,5	33,4	< 34 uker	Oppnådd

Aktualiteten regnes normalt fra siste dag i måleperioden til publiseringsdato.

Høsten 2014 gikk de statistikkproduserende avdelingene gjennom aktualiteten for de enkelte statistikkpubliseringene, og ble bedt om å redegjøre for hvor mye aktualiteten kunne forbedres. Mål for forbedring av aktualitet ble lagt inn i avdelingenes virksomhetsplaner for 2015. Dette arbeidet har gitt resultater og samlet sett er gjennomsnittlig aktualitet forbedret for alle tre grupper av statistikker. Dette skyldes både reelle forbedringer av aktualiteten for mange enkeltstatistikker, men også endringer og korrigeringer av feil i måletidspunkt. SSB er fornøyd med resultatene.

Forbedringen i gjennomsnittlig aktualitet for kvartalsstatistikkene skyldes i hovedsak reelle forbedringer av aktualiteten. For månedsstatistikkene er den reelle forbedringen ikke så sterk på grunn av korrigerede måleperiode for fire prisstatistikker. Hvis man korrigerer for dette er aktualiteten bedret med 0,1 uker fra 2014.

For årsstatistikkene har det vært mange forbedringer av enkeltstatistikker, og det er en reell forbedring av gjennomsnittlig aktualitet. Det er vanskeligere å sammenligne aktualitetstallene for 2014 og 2015 for årsstatistikkene enn for måneds- og kvartalstallene. Dette skyldes at det er større endringer i hvilke statistikker som er med i porteføljen av årsstatistikkene enn måneds- og kvartalsstatistikkene, og for en del av statistikkene finnes det ikke sammenlignbare tall for 2015 og 2014. Det har også vært enkelte korrigeringer av måleperioder. Seks årsstatistikker har hatt publisering av både 2013- og 2014-tall i 2015. Dette trekker isolert sett gjennomsnittlig aktualitet ned med 0,3 uker i 2015. Generelt bør en være noe varsom med sammenlikning av aktualitetstall over tid. Porteføljen av statistikker er ikke det samme fra år til år, og noen måleperioder kan være endret. Rapporteringssystemet er også sårbart, og det kan være feil i tidligere års rapportering.

³ Endrede måletidspunkter for fire prisindekser innebærer 0,3 ukers forbedring av gjennomsnittlig aktualitet i månedsstatistikken fra 2015.

3.2.2. Punktlighet

Tabell 3.2 Andel av statistikker med avvik. Prosent

	2013	2014	2015	Resultatkrav	Resultat
Publiseringer flyttet etter å ha vært forhåndsvarslet	11,0	12,8	9,0	< 10 prosent	Oppnådd
Framskyndet	6,7	7,2	4,2	-	
Utsatt	4,3	5,6	4,8	-	
Publiseringer meldt for sent (senere enn 3 måneder før publisering)	19,6	11,8	14,3	-	

Statistikkpubliseringene skal varsles med publiseringsdato i Statistikkalenderen på ssb.no senest tre måneder på forhånd. Dette er et viktig prinsipp knyttet til å signalisere SSBs uavhengighet og forutsigbarhet overfor brukerne. Informasjonen om publiseringsdato finnes på statistikkens hjemmeside, og framskyndet eller utsatt publisering merkes også begge steder.

Kravet til punktlighet er at minimum 90 prosent av publiseringene skal komme når de er varslet, verken før eller etter tidspunktet som ble varslet. Det vil si at avviket skal være mindre enn 10 prosent. Kravet for 2015 var knyttet til avvik fra varslet publiseringsdato uansett når publiseringen ble meldt i kalenderen. Målt slik ble 9 prosent av statistikkpubliseringene flyttet, noe som er en forbedring fra 2014. SSB er fornøyd med resultatoppnåelsen.

Fra 2016 vil punktligheten bli målt på en noe annen måte. Punktlighet vil da måles i hvor stor grad publiseringstidspunktet er overholdt mht. dato satt i kalenderen tre måneder før publisering. Eventuelle endringer i publiseringsdato som skjer inntil 3 måneder før varslet publisering, vil da ikke ha innvirkning på punktligheten. Dette tallet er også beregnet for 2015 og er på 4,6 prosent. Det vil si at 95,4 prosent av statistikkpubliseringene kom som varslet innen tidsfristen varslet 3 måneder før publisering.

I tillegg måles det hvor stor andel av statistikkene som faktisk meldes i kalenderen i tide. Internt er målet full dekning, og det arbeides med å få det til.

3.2.3. Statistikker og publiseringer

Tabell 3.3

	2013	2014	2015
Antall statistikkpubliseringer	977	957	931
Antall aktive statistikker	-	393	352
Aktive statistikker fordelt på:			
Årsstatistikker	-	314	265
Kvartalsstatistikker		50	53
Månedstatistikker		22	27
Andre		7	7
Antall nedlagte statistikker	7	3	20
Nye statistikker	9	2	4

Det er tre hovedgrupper av statistikker i SSB, måneds- kvartals- og årsstatistikker. Det var 41 færre aktive statistikker (med egne kortnavn og hjemmesider) i 2015 enn i 2014 og 26 færre statistikkpubliseringer. Dette innebærer en nedgang på henholdsvis 10,4 og 2,7 prosent fra 2014.

Etablering og nedlegging av statistikker er en del av den faglige fornyelsen i SSB. Det arbeides samtidig for mer brukervennlige publiseringsløsninger og effektivisering av statistikkproduksjonen. Endringer av statistikker - for det meste sammen- slåinger, men også oppsplittinger - er et av flere virkemidler for å få dette til.

Fire innholdsmessig nye statistikker ble opprettet i fjor: Statistikk om arbeidsulykker, fagskoler, prisindeks for nye flerboliger og patenter. I tillegg ble seks nye kortnavn/hjemmesider etablert som følge av omorganisering og utvidelse av innholdet i statistikker, for det meste også som ledd i en mer brukervennlig publisering.

At statistikkporteføljen likevel ble mindre, skyldes i hovedsak nedleggningen av StatRes (Statistikk om statens ressursbruk og resultater). Paraplynavnet StatRes, og fellesinngangen til en oversikt over statlig ressursbruk og resultater ble fjernet, men mesteparten av datamaterialet publiseres fortsatt hos andre statistikkprodusenter. Enkelte av indikatorene i StatRes er dessuten tilgjengelig i SSBs fagstatistikker. Avviklingen av StatRes berørte 15 ulike statikker – som er blant de 20 nedlagte. Bakgrunnen for å legge ned StatRes var lavt brukerbehov samt at informasjonen i stor grad uansett ville videreføres gjennom andre publiseringer eller hos andre statistikkprodusenter. SSB brukte i utgangspunktet lite ressurser på StatRes, og ressursene er nå flyttet til andre, viktigere områder.

I tillegg ble ca. 25 kortnavn/hjemmesider lagt ned som følge av sammenslåinger av statistikker i SSB. Hovedbidraget til dette er 21 ulike lønnsstatistikker som slås sammen med lønnsstatistikk for alle ansatte, og vil bli publisert som en statistikk 3. mars 2016. Omleggingen er et resultat av brukernes ønske om mer helhet, og samlet framstilling for næringshovedområdene og ulike områder i offentlig sektor. Den nye løsningen er mer brukervennlig enn den tidligere mer fragmenterte publiseringen.

Nedlegginger/omorganiseringer skjer ikke alltid samtidig med endringer i publiseringen. Det vil si at en statistikk kan bli vedtatt nedlagt ett år, mens publiseringen først opphører året etter. Alternativt kan et vedtak om nedleggelse skje i etterkant av et år uten publisering. Endringer i statistikkporteføljen kan også skje på ulike tidspunkter i løpet av året, med de følger det kan ha for omfanget av publiseringer. En bør derfor være varsom med å sammenligne utviklingen fra år til år.

3.2.4. Statistikkbanken

Omfanget av ferdige API datasett økte fra 211 i 2014 til 240 i 2015. Det ble samtidig arbeidet med en API-løsning som vil gjøre alle 5000 statistikkbanktabellene tilgjengelige som åpne data. Dette skal lanseres i 2016. API (applikasjonsprogrammeringsgrensesnitt) er et programmeringsgrensesnitt som gjør det mulig for programmer og nettsteder å samhandle med datasettene vi tilbyr.

3.2.5. Øvrig samfunnskontakt

Tabell 3.4

	2013	2014	2015
Medieoppslag	38 108	35 786	32 757
Eksterne henvendelser til informasjonstjenesten	12 581	7 604	7 672
Publikasjoner: tidsskrifter og artikler	218	196	244

Mediene er en viktig kanal for kommunikasjon i det offentlige rom. Det har i 2015 vært stor interesse for SSBs statistikk og forskning, både i bruk av rene tall og intervjuer med SSBs ansatte. Antall medieoppslag var 32 757. Vi kan ikke forklare nedgangen i antall medieoppslag fra 2014, men antar det skyldes tilfeldigheter eller endringer i datagrunnlaget hos klippjenesten. I 2016 ønsker vi å se på mulighetene for å telle medieoppslagene på en annen måte for bedre å få fram sakene hvor SSB har en mer framtrekkende rolle.

Ved årsskiftet hadde SSB (<https://twitter.com/ssbnytt>) godt over 6000 følgere på Twitter. Det betyr at vi i 2015 har fått rundt 1200 nye følgere, godt over målet som var 1000 flere følgere. Vi ser at særlig infografikk og visualiseringer av statistikk

og analyser blir mye delt i sosiale medier. I løpet av 2016 har vi også som mål å få en egen SSB-side på Facebook.

SSB holder kurs i statistikkbruk. I 2015 holdt vi blant annet kurs for journalistutdanningene ved Høyskolen i Oslo og Akershus, Høyskolen i Volda og Universitetet i Stavanger i tillegg til egne kurs. Vi var også til stede på Arendalsuka med stand og seminarer, i tillegg til flere små og store oppdrag, blant annet for Stortinget og skoleklasser i videregående skole.

I 2015 mottok SSBs sentrale informasjonstjeneste 7 672 henvendelser fra brukere som ønsket bistand. Dette er på samme nivå som i 2014.

3.2.6. Konsentrasjon om kjerneoppgaver og koordinering med andre statistikkprodusenter

SSB har i 2015 fullført et kartleggingsarbeid over hele statistikkporteføljen. Alle statistikker er kategorisert mht. faktorer som hvorvidt statistikken er lovpålagt eller blir benyttet i nasjonalregnskapet, oppslag på ssb.no, SSBs vurdering av brukerbehov og eventuell overlapp med andre statistikker som publiseres av SSB eller andre. Gjennomgangen har gitt SSB bedre oversikt over hvor stor del av produksjonen som det er knyttet eksterne krav til, og dermed det reelle handlingsrommet for ytterligere tilpasninger av porteføljen. Arbeidet ble oppsummert i januar 2016 og seks statistikker har blitt nedlagt som følge av eller i forbindelse med gjennomgangen. Arbeidet slutføres i denne omgang i første kvartal 2016.

Statistikkrådet er et viktig organ for å samordne europeisk og offisiell statistikk i Norge, og dermed avklare arbeidsdelingen mellom SSB og andre produsenter av slik statistikk. Saker som ble tatt opp i rådet i 2015 omfatter Revidert europeisk statistikklov og Peer review 2014-2015, kommunalt pasient- og brukerregister samt statistikk relatert til immigrasjon/flyktninger.

Øvrig konkret koordineringsarbeid er bl.a. omtalt i kap. 3.3.3, 3.3.4 og 3.3.5 og 3.3.6.

3.2.7. Feilrettinger

Statistikkpubliseringer	2013	2014	2015
Alvorlige feil	10	2	0
Mindre alvorlige feil ⁴	80	61	62
Alle feil	90	63	62
Antall publiseringer	977	958	931
Publikasjoner: tidsskrifter og artikler			
Mindre alvorlige ⁵	13
Utgivelser	218	196	244
Oversiktssider			
Mindre alvorlige	2

Reviderte prinsipper for feilretting ble innført i 2015 sammen med prinsipper for revisjon. Prinsippene for feilretting er i hovedsak som de var før, men er bedre i samsvar med europeiske retningslinjer og praksis i statistikkbyråer det er naturlig å sammenligne seg med. Det skal nå litt mer til enn tidligere for at en feil skal bli klassifisert som alvorlig. I tillegg til at det skal dreie seg om feil i sentrale størrelser, feil som forekommer i stort omfang eller feil i økonomisk og samfunnsmessig spesielt sensitive statistikker, legges det nå mer vekt på om feilen er alvorlig ved at misvisende tall blir omfattende spredt i media og SSB blir gjenstand

⁴ Mindre alvorlige feil het "Andre innholdsmessige feil" før 2015. Kriteriene for alvorlighetsgrad er noe endret i 2015. I arbeidet med feilretting skiller hovedsakelig mellom innholdsmessige (alvorlige og mindre alvorlige) og skjønnhetsfeil.

⁵ Jf. fotnote over.

for omfattende kritikk. De alvorlige feilene som ble rapportert i 2013 og 2014, ville med de nye kriteriene vært klassifisert som mindre alvorlige.

Feilrettingene for et gitt år omfatter både feil i årets og tidligere års publiseringer.

Det ble rettet 62 mindre alvorlige feil i statistikkpubliseringene i 2015, en nedgang fra 63 tilsvarende feil i 2014 og 90 i 2013. Det ble dessuten rettet 13 mindre alvorlige feil i publikasjoner og artikler.

Nedgangen i omfanget av feilrettinger i statistikkpubliseringene de senere årene skyldes sannsynligvis skyldes forbedringer i arbeidsprosessene og kvalitetssikringen i forbindelse med publisering.

For beskrivelse av prinsipper for feilretting og definisjoner av feil, jf.:

<http://www.ssb.no/omssb/styringsdokumenter/formidlingspolitikk/prinsipper-for-feilretting>

For beskrivelse av prinsipper for revisjon, jf.:

<http://www.ssb.no/omssb/styringsdokumenter/formidlingspolitikk/prinsipper-for-revisjon>

3.2.8. SDMX – Statistical data and metadata exchange

SSB utviklet i 2014 en automatisert fellesløsning for rapportering av internasjonal statistikk til Eurostat i SDMX-formatet. Denne fellesløsningen er tatt i bruk i 2015 på de statistikkene hvor Eurostat krever det.

3.3. Statistikken skal møte brukernes behov

3.3.1. Analyse av brukerbehov

Andelen brukere som er fornøyd med [ssb.no](http://www.ssb.no), har vært ganske stabil siden 2012, og var på 87 prosent i 2015. 87 prosent finner også informasjonen de kom for. Dette er samme andel som i 2014 og noe høyere enn i 2012 da andelen var 83 prosent. Undersøkelsene viste også at brukerne blant annet ønsker et bedre søk, enklere meny, enklere navigering og å gjøre statistikkene mer tilgjengelige og forståelige for dem som ikke er fagpersoner. Tallene er basert på pop-up undersøkelser som vært gjennomført i 2012, 2014 og 2015 hos dem som besøkte websidene i januar-februar måned.

Analyse av webstatistikk brukes for å måle besøk på [ssb.no](http://www.ssb.no) og brukeratferden der. Statistikken viser blant annet at [ssb.no](http://www.ssb.no) hadde 12 prosent flere besøkende enn året før.

Vår viktigste formidlingskanal, [ssb.no](http://www.ssb.no), er svært driftssikker og har ikke hatt uforutsett nedetid i 2015. I 2015 ble [ssb.no](http://www.ssb.no) konvertert til å bli et responsivt nettsted. Det betyr at sidene nå endrer seg etter størrelsen på skjermen som siden blir sett på, for å møte den økende bruken av [ssb.no](http://www.ssb.no) på mobiltelefon. Som et resultat av brukertester ble flere sidemaler på [ssb.no](http://www.ssb.no) endret for å bli mer fleksible, og gjøre oss i stand til å tilpasse hver statistikkpublisering for å møte behovet til ulike brukere. Navigasjonen på nettsidene ble også videreutviklet for å gjøre det enklere for brukerne å finne det de leter etter.

Det gjennomføres også ulike brukertester av ulike typer innhold på [ssb.no](http://www.ssb.no), som for eksempel nye maler. Skjema for tilbakemelding fra brukerne om de finner det de leter etter knyttes også i perioder til utvalgte statistikker der det arbeides med forbedringer.

Vurdering av brukerbehov og forslag til forbedringstiltak har også vært en del av de interne kvalitetsgjennomgangene, jf. 4.1. Bruk av samtaler i fokusgrupper med eksterne deltakere har vært blant metodene.

Brukerundersøkelsen, analyse av webstatistikk, brukertester og kvalitetsgjennomgangene gir til sammen grunnlag for prioritering av utviklingsbehov og forvaltningsbehov på ssb.no, slik at statistikkformidlingen kan dekke brukernes behov på en bedre måte.

3.3.2. Folke- og bolig tellingen 2011

Det arbeides med flere tiltak som oppfølging til folke- og bolig tellingen (FoB). Et tiltak innebærer å utvikle en metode for produksjon av samordnede populasjonsdata for husholdninger og boliger. De aktuelle årsstatistikker utvides med utvalgte statistikkbanktabeller fra FoB2011, og videre skal informasjonen om FoB-relevant statistikk på ssb.no forbedres. Arbeidet med ny samordnet husholdningsmetode har vært et viktig prosjekt i 2015 som vil ferdigstilles i løpet av første kvartal 2016, og samtidig implementeres i statistikkene. En Fob-side med lenker til aktuelle årsstatistikker ble etablert i 2015. De arbeides videre med å utvide årsstatistikken med relevante FoB-tabeller.

3.3.3. Levekårsstatistikk

Eurostat arbeider med en omlegging av sosialstatistikken. Omleggingen kan medføre betydelige endringer i rapporteringen av denne statikken både når det gjelder hvilke tema som blir rapporteringspliktige, størrelsen og definisjonene av utvalg og hyppighet på rapporteringen. SSB deltar i styret som er opprettet rundt Directors of Social Statistics (DSS). Arbeidet følges opp videre i 2016

SSB har sammen med NAV gjennomgått statistikkproduksjonen på trygdestatistikkfeltet og vurdert rollefordeling og videre samarbeid på trygdestatistikkfeltet, jf. også 3.2.6. SSB har utviklet ny statistikk basert på forløpsdatabasen FD-Trygd. SSB har jobbet med samordning av datagrunnlaget for husholdninger og boliger i 2015, noe som blant annet vil resultere i registerbasert boforholdsstatistikk.

3.3.4. Innvandrersstatistikk

På innvandringsområdet har det tradisjonelt eksistert en arbeidsdeling mellom Utlendingsdirektoratet (UDI) og SSB, hvor UDI har laget statistikk over asylsøkere i søkerfasen, mens SSB overtar i det øyeblikk det er gitt et positivt vedtak og personene er registrert i folkeregisteret. Flyktningssituasjonen har fra sommeren 2015 gitt økt oppmerksomhet om området. Med denne raskt økende oppmerksomheten og endringene i antall og sammensetning av strømmen av migranter til Norge, har det vært nødvendig å vurdere behovet for statistikk og analyser på dette området i SSB. SSB vil i 2016 følge opp dette og vurdere en utvidelse av datagrunnlaget som gjør det mulig å følge hele løpet til asylsøkere fra registrert søknad, gjennom opphold i ulike mottak, til vedtak og faktisk tilflytting til bosettingskommunen.

SSB startet i 2015 datainnsamlingen på Levekårsundersøkelsen blant innvandrere, som skal gi ny kunnskap om ulike sider ved innvandreres levekår i Norge.

3.3.5. Helsestatistikk

Samarbeidet med Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) om å utvikle statistikk basert på opplysninger fra hhv. Hjerte- og karregisteret og SSBs sosioøkonomiske registre ble avsluttet. En pilot som ble gjennomført for å sammenstille opplysningene for statistikkformål, tilfredsstilte ikke FHIs forventninger om å få utlevert mer detaljerte opplysninger enn det statistikkloven tillater for dette formålet. Det er flere utfordringer innenfor helsestatistikk bl.a. Helse- og omsorgsdepartementets

forslag om etablering av et nytt kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) med tilhørende forslag om endringer i lov- og forskriftsverk. Registeretableringer av denne typen vil ha konsekvenser for eksisterende helsestatistikker og SSBs adgang og mulighet til å lage ny statistikk på helseområdet.

Datafangsten for den europeiske helseundersøkelsen (EHIS) er fullført med en svarprosent på 59,4. Statistikken er planlagt publisert i juni 2016 og data skal rapporteres til Eurostat første halvår 2016. SSB skal dessuten bl.a. rapportere arbeidsulykker til Eurostat for første gang i 2016 i henhold til egen kommisjonsforordning på området.

Offisiell statistikk over arbeidsulykker ble publisert første gang i juni 2015 etter et mangeårig samarbeid med flere myndighetsorganer om datafangsten, herunder en omfattende dialog med NAV.

3.3.6. Utdanningsstatistikk

SSB har et tett samarbeid med Utlendingsdirektoratet og andre aktører med tanke på å få økt registreringen av utdanningsopplysninger for innvandrere og utenlandske statsborgere. Med økt innvandring blir det flere med uoppgitt utdanning. Dette er kompensert for i den årlige statistikken ved å imputere data.

Skolebidragsindikatorer gir et mål på skolens bidrag til elevenes læring fra ett tidspunkt til ett annet. Analyse om forskjeller i Osloskolenes bidrag til elevenes læring er utarbeidet og levert til Oslo kommune. Et tilsvarende oppdrag blir gjort for Kunnskapsdepartementet (KD) der de ønsker en mer omfattende analyse av kvalitetsforskjeller mellom grunnskoler og kommuner i hele landet med utgangspunkt i skolebidragsindikatorer. Resultatet skal publiseres innen utgangen av 2016.

3.3.7. Inntekts- og formuesstatistikk

Det er etablert en arbeidsgruppe som skal se på muligheten for å etablere et datagrunnlag for individbasert statistikk/analyse av pensjonsformuen. Arbeidsgruppen skal legge frem en rapport om hvordan man kan angripe utvikling av statistikk/analyse på området. Arbeidsgruppen skal levere i medio oktober 2016.

3.3.8. Arbeidskraftkostnader

Det er produsert lønnsindekser for de tre første kvartalene 2015 fra data via a-ordningen. Dette datagrunnlaget er også planlagt utnyttet for å få på plass ny og bedre arbeidskraftkostnadsindekser. Arbeidet er i gang med mål om full utnyttelse til indekser per 1. kvartal 2016, noe som igjen vil skape et godt grunnlag for utvikling av en helt ny arbeidskraftkostnadsundersøkelsen for regnskapsåret 2016. Planen er da å utnytte alle data fra a-ordningen samt data fra regnskapene, med andre ord kun bruk av administrative data. Dette vil redusere oppgavebyrden. Begge statistikkområdene er regulert via rådsforordninger.

SSB har slått sammen lønnsstatistikkene til en publisering, jf. omtale i 3.2.3.

3.3.9. Konsumprisindeksen

Et utvalg har gått gjennom alle aspekter ved produksjonen av konsumprisindeksen (KPI), fra dataomfang og datafangst, framveksten av nye kilder for pris og vektinformasjon, indeksproblematikk knyttet til ulike former for datakilder, og det helhetlige systemet for produksjon av KPI fra et heterogent sett av priser. Det er laget et forslag til hvordan man kan sikre en KPI med fortsatt god kvalitet både i det korte og det litt lengre perspektivet. Dette arbeidet vil bli videreført i 2016.

3.3.10. Nasjonalregnskap mv.

I 2015 har det vært etterarbeid med hovedrevisjonen 2014. Ny dokumentasjon av nasjonalregnskapet («Inventory BNI») ble sendt Eurostat ved utgangen av året. I tillegg jobbes det med å avvike midlertidige unntak fra internasjonale rapporteringskrav. Alle midlertidige unntak må være avvirket innen 2020. Eurostat ga i 2015 tilsagn om økonomisk støtte (grants) for å tilrettelegge for modellberegningene for ufonderte pensjonsforpliktelser, og for arbeidet med å etablere ny omfattende nasjonalregnskapsdokumentasjon (Inventory for inntekts- og kapitalregnskapet i tillegg til BNI-dokumentasjonen). Dokumentasjonen av inntekts- og kapitalregnskapet vil bli ferdigstilt først i 2016.

Flere utredninger med mål å kartlegge kvaliteten på datagrunnlag som benyttes i nasjonalregnskapet, har vært gjennomført i 2015. Et viktig funn i disse utredningene er at populasjonsforvaltningen og arbeidet med å kartlegge og samle inn konsistente data for store og kompliserte foretak, må forbedres.

SSB har over flere år registrert manglende konsistens mellom ulike kilder som benyttes i nasjonalregnskapet med det resultatet at ubalansene (statistiske avvik) i systemet øker. I 2015 ble det gjennomført flere utredninger av problemstillingen. Basert på utredningene lages det en tiltaksplan for gjennomføring i 2016. Utredningene peker i første rekke på utfordringer rundt populasjonsforvaltning, og bedre kartlegging og grep om store og kompliserte foretak/konsern er påkrevd. Våre naboland, samt Nederland, Irland og Canada har etablert egne enheter for å jobbe med enhetlig forvaltning av store og kompliserte konsern. For å sikre konsistens mellom de opplysningene som rapporteres fra de store nasjonale og multinasjonale konsernene, er det foreslått en tilsvarende enhet/gruppe i SSB.

Arbeidet med å etablere et kvartalsvis inntekts- og kapitalregnskap for alle sektorer ble avsluttet med publisering i desember 2015. Publiseringen av finansregnskapet ble i 2015 framskyndet med om lag en uke sammenlignet med publiseringstidspunktet før hovedrevisjonen i 2014. I 2015 ble finansregnskapet publisert 85 dager etter kvartalets utløp, og målet i 2016 er å redusere med ytterligere fem dager.

3.3.11. Utenriksøkonomien

Arbeidet med det løpende utenriksregnskapet har gått som planlagt i 2015. En utredning av datagrunnlaget for utenriksregnskapet og fordringer og gjeld overfor utlandet samt direkteinvesteringer, ble gjennomført i 2015. SSB må på kort sikt bedre dokumentasjonen og vurdere kvaliteten på datakildene. Videre må det jobbes med å øke kvaliteten på rapportering av tjenestehandel knyttet til spesielle prosjekter i utlandet for norsk regning. Datainnsamling og beregningsmetoder for å tallfeste finanstransaksjoner med utlandet, må også gjennomgås.

3.3.12. Finansmarkedsstatistikk

Det løpende arbeidet med finansmarkedsstatistikk har gått etter planen i 2015. Det er påbegynt et kartleggingsarbeid vedrørende nominelle eiere av gjeldsverdipapirer. Det er behov for mer opplysninger om hvem som er reelle eiere for å sikre god kvalitet på eierinformasjon i verdipapirstatistikkene. Arbeidet videreføres i 2016.

SSB har på bakgrunn av databehov i Norges Bank implementert nye spesifikasjoner i rapporteringen fra banker og kredittforetak for å lage mer aktuell rentestatistikk tilpasset ECB-standarden (regulering ECB/2001/18). Den nye rentestatistikken ble i 2015 publisert månedlig med bl.a. spesifikasjon av rente på nye lån.

3.3.13. Tjenestepriksindeks og annen korttidsstatistikk

En ny indeks som måler prisutviklingen på nye småhus og blokkleiligheter i Norge ble publisert for første gang i desember 2015. Det har vært gjennomført en rekke driftsmessige forbedringstiltak både for produksjonsindeksen for bygg og anlegg og omsetningsindeksen for næringslivstjenester. For produksjonsindeksen er det fremdeles noen utfordringer knyttet til både datafangsten og beregningsopplegget som vil bli fulgt opp videre i 2016. For omsetningsindeksen vil påbegynt arbeid med forbedret utvalgsplan og estimeringsrutiner ferdigstilles i løpet av 1. halvår 2016.

3.3.14. Innovasjonsundersøkelse

SSB publiserte tall fra innovasjonsundersøkelsen 2012-2014 den 9. juni (andel innovative foretak) og den 31. august 2015 (innovasjonskostnadene). Undersøkelsen ble gjennomført som en egen undersøkelse og ikke sammen med FoU-undersøkelsen for næringslivet som tidligere. Den norske innovasjonsundersøkelsen har vært fullstendig integrert med den årlige FoU-undersøkelsen, med felles skjema og utvalg siden 2001. Bakgrunnen for omleggingen til egen innovasjonsundersøkelse er bl.a. at det har blitt stilt spørsmål om koblingen mellom FoU og innovasjon kan ha bidratt til Norges svake resultater på innovasjonsmålinger i forhold til andre land. De fleste andre land gjennomfører undersøkelsene hver for seg. Omleggingen har bidratt til å øke aktualiteten på innovasjonsstatistikken med over et halvt år.

3.3.15. Varestrømmer

Datafangst til en ny varestrømundersøkelse ble i tråd med planene gjennomført og avsluttet høsten 2015. SSB har mottatt store datamengder, blant annet fra de store transportørene. Dette har gjort klargjøringsarbeidet mer krevende, men samtidig besitter SSB nå et veldig godt datamateriale som vil være svært nyttig i det videre formidlings- og analysearbeidet. På grunn av mottaket av de store datamengdene ble publisering av foreløpige tall utsatt, i samråd med de viktigste brukerne, fra desember 2015 til januar 2016. Det er Samferdselsdepartementet som finansierer undersøkelsen.

3.3.16. Miljø- og energistatistikk

Det ble gjort detaljerte forarbeider med tanke på tilrettelegging og etablering av Ressurssenter for GIS (geografiske informasjonssystemer) og geodata. Senteret ble opprettet 1. januar 2016. Ressurssenteret er plassert ved avdeling for økonomi-, energi- og miljøstatistikk. Rekruttering til ressurscenteret har gått som planlagt.

En undersøkelse på avfall i industri, kraft-, drikkevann- og renovasjonsvirksomhet er etablert i Altinn. Forberedelsene har hatt progresjon som forventet og planlagt utsendelse er i første kvartal i 2016. Undersøkelsen er svært viktig for å opprettholde kvaliteten på Avfallsregnskapet og rapporteringen i henhold til EUs avfallsstatistikkforordning. For statistikken Farlig avfall er det påbegynt et arbeid med å modernisere og gjennomgå beregningene, samt tilpasse produksjonsløpet til ny datakilde. Arbeidet vil fortsette i 2016.

Aktualiteten på en rekke statistikker innenfor energi- og miljø er økt. Enkelte produksjonsprosesser er gjennomgått og effektiviteten er økt. Det er etablert en arbeidsgruppe som skal arbeide med implementeringen av Elhub (big data) i produksjonen av energistatistikk. Elhub vil inneholde informasjon om produksjon av elektrisitet og timesforbruk av elektrisitet, denne er planlagt operativ i februar 2017.

Porteføljeprojektet Energibalansen/energiregnskapet tok lengre tid enn forventet, og ble replanlagt i oktober. Ferdigstilling av prosjektet er ikke utsatt, og planlagt sluttdato er august 2016, jf. 3.7.5.

3.3.17. Industristatistikk

Statistikk for investeringer i industri, bergverk og kraftforsyning ble slått sammen med statistikk for investeringer i olje- og gassvirksomhet i publiseringen for 2. kvartal 2015 den 25. august. Sammenslåingen ga en mer samlet framstilling av utførte og planlagte investeringer for olje og gass, industri, bergverk og kraftforsyning. Fra og med denne publiseringen publiserte SSB også sesongjusterte tall for olje og gass. I tillegg frigjorde SSB nye Statistikkbanktabeller med flere detaljer. Sammenslåingen resulterte også i at aktualiteten for statistikken for investeringer i olje- og gassvirksomhet økte med halvannen uke.

3.4. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi

SSBs forskning skal gi økt kunnskap om samfunnsutviklingen, tilføre statistikken merverdi gjennom analyse og bidra til bedre statistikk. Forskningsvirksomheten skal holdes på et høyt internasjonalt nivå, være langsiktig og konsentrert om utvalgte områder. Et systematisk samarbeid mellom statistikkproduksjon og forskning skal gi gevinster for statistikkarbeidet. Forskningen er empirisk basert, og tar i all hovedsak utgangspunkt i SSBs egne data.

3.4.1. Forskning

Omfanget av SSBs forskning er i hovedsak på nivå med tidligere år. Arbeidet med å samle forskningsinnsatsen rundt kjerneområder og ytterligere styrke samhandlingen mellom statistikkproduksjonen og analysevirksomheten, har fortsatt.

Det var stort sett fremdrift i henhold til planene for forskningsprosjektene, herunder overlevering av oppdaterte modeller og modelltjenester, samt gjennomføring av analyser for forvaltningen. Det ble lagt frem fire konjunkturrapporter i 2015. Økonomisk utsyn ble lagt frem sammen med konjunkturrapporten i mars. Arbeidet med vedlikehold, oppdatering og utvikling av modell- og analyseverktøy har i hovedsak gått etter planen. Utviklingen av en ny likevektmodell (SNoW) har fortsatt, og modellen er nå operativ. En gjennomgang av modellporteføljen er igangsatt, og vil fullføres i 2016. Gjennomgangen skal sikre at modellene besvarer de mest relevante spørsmålene, at metodene og organiseringen er hensiktsmessig, og at ressursbruken er effektiv og tilpasset behovene og risikobildet.

En betydelig del av forskningsvirksomheten finansieres eksternt, og Norges forskningsråd er den desidert største finansieringskilden for eksterne forskningsoppdrag. Prosjekter som finansieres eksternt, skal bidra til å støtte opp om SSBs prioriterte forskningsområder. Viktige eksterntfinansierte prosjekter i 2015 analyserer blant annet effekter av pensjonsreformen, effekter av innovasjonspolitiske virkemidler, inntektsfordeling i et langsiktig perspektiv og konsekvenser av økt innvandring for arbeidsmarked og lønnsdannelse.

Publisering i anerkjente internasjonale fagtidsskrifter er en viktig kvalitetssikringsmekanisme for forskningen. Antall publiserte artikler var totalt sett lavere i 2015 enn de foregående årene, men det var en relativt stor økning i antallet artikler i såkalte nivå 2-tidsskrifter. For virksomhet som er innrettet mot akademisk publisering, arbeides det systematisk med å oppnå publisering i høyere rangerte tidsskrifter, uten at det skal gå på bekostning av tematisk innretning, service overfor forvaltningen eller SSB for øvrig. Våre analyser bidrar til å legge premissene for viktige debatter i samfunnet, noe som blant annet gir seg utslag i oppmerksomhet i media og etterspørsel etter våre analyser og beregninger fra offentlige utvalg og fra forvaltningen ellers. Slik eksponering er en indikasjon på forskningens relevans og gir også en kvalitetssjekk.

3.4.2. Metodevirksomheten

SSB vedtok høsten 2014 ny delstrategi for metode for perioden 2014-2017. Metodevirksomheten har i 2015 fortsatt arbeidet med å realisere strategien gjennom å prioritere satsninger innenfor de fire hovedområdene; standardisering, utvikling, kvalitetssikring og kompetanse- /kapasitetsbygging.

Nøkkelleveranser fra metodevirksomheten innenfor de fire områdene i 2015 har vært:

- Standardisering av dataediteringsarbeid
- Standardisering av frafallshåndtering for person- og husholdningsundersøkelser
- Metodikk for kvalitetssikring og standardisering av utvalgsplaner som grunnlag for å redusere utvalgene for næringsundersøkelser.
- Metodestøtte til utvikling av ny Forbruksundersøkelse for 2017 og modernisering av innsamlingsdesign for AKU (arbeidskraftundersøkelsen)
- Støtte til overgang til Altinn gjennom utvikling av forbedrede innsamlingsinstrumenter
- Utviklet metoder for konfidensialitetssikring av fjerntilgang til registerdata for forskere (RAIRD-prosjektet)
- Gjennomføring av fire nye kvalitetsgjennomganger av statistikker med tilhørende forbedringspunkter
- Metodebistand til revisjon av «om statistikken» på ssb.no, der statistikkens kvalitet dokumenteres.
- Løpende metodestøtte mot statistikkproduserende enheter som del av den generelle kvalitetssikringen av statistikkproduksjonen

SSB har i 2015 startet et systematisk arbeid for å gjøre bruk av stordatakilder i datafangsten (Big Data). Ny metodesjef fra årsskiftet 2015/26 og tilsetning av to nye metodestatistikere høsten 2015, innebærer en styrking av metodemiljøet i SSB.

3.4.3. Mikrodata og mikrodataoppdrag

Tabell 3.5

Nøkkeltall ¹	2013	2014	2015
Antall mikrodataoppdrag levert	158	267	220
Utfakturerer i mill. kroner	8,0	12,5	10,4
Gjennomsnittspris kr.	61 000	57 000	42,100
Høyeste pris kr.		336 000 mikrodata	661 000 mikrodata
	600 000 mikrodata	456 000 tabeller	601 000 tabeller
Laveste pris kr.	1 500	1 700	1 800
Antall oppdrag under behandling ("kø")	> 250 på det meste	75 pr. 31.12	79 pr. 31.12
Veiledningstjeneste ²	191	270	386

¹ Tallene gjelder utlån fra seksjon for mikrodata. Noen få oppdrag håndteres fremdeles i andre deler av SSB.

² Antall besvarte henvendelser/veiledning gitt rundt ufullstendige søknader/bestillinger

Det jobbes kontinuerlig med å forbedre tjenesten rundt utlån av mikrodata. Det ble i 2015 flere variabellister tilgjengelig på websiden, det er arrangert kurs for forskere og SSB bruker mer tid på å veilede forskere, noe som kan tyde på at det blir flere og mer komplekse prosjekter som ønsker å låne mikrodata fra SSB.

Det er levert 220 oppdrag i løpet av 2015. Gjennomsnittsprisen har gått noe ned, men det kan her være variasjoner i type oppdrag som påvirker dette.

Om forenkling av ordninger rundt dispensasjon fra taushetsplikt ved utlevering av mikrodata, jf. 3.8.4.

3.5. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om bedre statistikk

SSB skal være tidlig inne i prosessene når nytt internasjonalt lovverk, metoder, undersøkelser, klassifikasjoner etc. utarbeides, for å ha mulighet til å påvirke utviklingen. Kjernen i den internasjonale virksomheten er arbeidet som foregår i seksjonene/avdelingene og i Internasjonalt sekretariat i samarbeid med toppledelsen.

3.5.1. EØS-samarbeidet

Statistikksamrbeidet i Europa gjennom deltakelse i det europeisk statistiske system er omfattende og forpliktende. Statistisk sentralbyrå var representert på 113 møter i Eurostat i 2015. Dette var noe færre sammenlignet med foregående år.

Det ble avholdt fire møter i den europeiske statistikkomiteen (ESS Committee) i 2015, der blant annet arbeidsprogrammet for europeisk statistikk og nye lovforslag på statistikkområdet ble diskutert.

Eurostats arbeid med å utarbeide forslag til tre omfattende nye rammeverksforordninger på landbruks-, sosial- og næringsstatistikkområdet ble grundig diskutert i ESSC.

EUs statistikkregelverk er i stadig utvikling. EØS-komiteen har i løpet av 2015 innlemmet 15 nye rettsakter i EØS-avtalens vedlegg XXI Statistikk. Det dreier seg i all hovedsak om kommisjonsforordninger som stiller krav til endringer og tilpasninger på en rekke ulike etablerte statistikkområder.

EFTAs kontrollorgan ESA innvilget høsten 2015 SSBs søknad om tidsbegrensede unntak fra krav i forordning (EU) nr. 549/2013 om det europeiske nasjonal og regionalregnskapssystem (ESA 2010) og forordning (EU) nr. 538/2014 om miljøøkonomiske regnskaper. ESAs vedtak var i tråd med SSBs søknad og samsvarte med unntak som Eurostat har innvilget for enkelte medlemsland.

Forordning om europeisk statistikk, omtalt som «den europeiske statistikkloven» ble endret ved europaparlaments og rådsforordning (EU) nr. 759/2015. Endringene er begrunnet i behovet for å forbedre den europeiske statistikkens kvalitet og styrke brukernes tillit til statistikken. Gjennom endringene skjerpes kravene til statistikkmyndighetenes faglige uavhengighet. De nasjonale statistikkbyråene pålegges et større koordinerende ansvar for nasjonens totale bidrag til europeisk statistikk. Konsekvensene av det nye regelverket er fortsatt under vurdering. Videre oppfølging ses i sammenheng med peer review rapportens anbefalinger knyttet til statistikklovgivningen der Finansdepartementet som lovansvarlig myndighet for statistikkloven har en sentral rolle, jf. 3.5.2.

For å styrke kompetansen internt er det utgitt en intern håndbok for EU-rettsakter med fokus på statistikkområdet som beskriver prosessene fra nytt EU-regelverk utarbeides til de er innlemmet i norsk lov. Håndboken synliggjør den senere tids endringer som følge av Lisboaprosessen.

EFTAs sjefstatistikermøte 2015 ble avholdt i Liechtenstein i april. Ulike aspekter ved EFTA-samarbeidet ble drøftet og EØS-EFTA arbeidsprogrammet ble vedtatt. EFTAs analyser av Eurostats publikasjoner viste en svak nedgang i publisering av norske data, riktignok fra et høyt nivå på (90 prosent).

3.5.2. Gjennomgang av SSB basert på de europeiske kvalitetskriteriene (Peer Review)

SSB og det norske statistikksystemet var gjenstand for en peer review (fagfelle-vurdering) utført i regi av Eurostat høsten 2014. Endelig rapport og anbefalinger

ble ferdigstilt i 2015. Rapporten viser at SSB oppfyller prinsippene i Code of Practice på et høyt nivå. Videre gir rapporten 24 anbefalinger om forbedringer innenfor områdene lovsaker (5), sentral overvåking av andre statistikkprodusenter(2), kvalitetsstyring (3), formidling (7) og ressurser/kompetanse (7). SSB har formulert en tiltaksplan som svarer på anbefalingene i rapporten. Tiltaksplanen er oversendt og godkjent av Eurostat og tiltaksplanen ligger, sammen med rapporten, tilgjengelig på Eurostats hjemmesider, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>. Tiltakene har frister i 2016 og rapporteres i halvårsrapporten. Rapportens anbefalinger knyttet til statistikk-regelverket er formidlet til Finansdepartementet som ansvarlig myndighet for statistikkloven.

I den forbindelse og som følge av ny Europeisk statistikklov, mener SSB det er nødvendig med en endring av statistikkloven kapittel 4 for å bringe norsk rett i samsvar med de nye EU-reglene. SSB har bedt Finansdepartementet vurdere å ta initiativ til en helhetlig gjennomgang av lovgivningen. En helhetlig gjennomgang vil være hensiktsmessig for å kunne vurdere de forholdene som er tatt opp i peer review-rapporten, og da særlig det som påpekes om behov for lovmessig klargjøring av begrepet offisiell statistikk og styrking av SSBs koordinerende rolle i det norske statistikk-systemet. Målet med en slik gjennomgang bør være å fremskaffe en moderne og robust statistikklov som ivaretar samfunnets behov for offisiell statistikk og som tar hensyn til utviklingen både i Norge og internasjonalt.

3.5.3. FN

SSB deltok på 10 møter i FN-regi i 2015. På statistikk-kommisjonen i mars ble forslaget til FNs nye bærekraftsmål behandlet og kommisjonen ble gitt et spesielt ansvar i utformingen av indikatorer til målene. Dette har krevd noe oppfølging fra SSB gjennom året, i første rekke ved å gi innspill i globale høringer der man har funnet det nødvendig. SSB la frem saken om statistikk over flyktninger og internt fordrevne for statistikk-kommisjonen og høstet stor støtte til initiativet. I oppfølgingen av dette ble det i oktober 2015 avholdt et seminar i samarbeid med Tyrkia, UNHCR, Eurostat og EFTA for å starte arbeidet med en håndbok på området.

3.5.4. OECD

Det var i 2015 deltakere fra SSB på 8 møter i OECD. Da OECDs overordnede organ på statistikkområdet Committee on Statistics and Statistical Policy (CSSP) møttes i Genève i juni, ble man enige om å fremme utkastet til Good Statistical Practice for OECD-rådet høsten 2015. Et utkast til anbefaling om Good Statistical Practice ble utarbeidet blant annet med bidrag fra SSB. Retningslinjene vil i stor grad både sammenfalle med, men også supplere, kvalitetsrammeverket for produksjon av statistikk i det europeiske statistikk-systemet; European Code of Practice.

3.5.5. Nordisk samarbeid

Det nordiske sjefstatistikermøtet fant sted i København i september. Møtet omfatter de fem nordiske lands statistikkbyråer samt Færøyene, Grønland og Åland. SSB hadde ansvaret for et av hovedtemaene – Managing and coordinating relations with users, data providers and other producers of official statistics, og presenterte et dokument basert på erfaringer fra de nordiske landene. Andre temaer som ble diskutert på møtet var utveksling av konfidensielle mikrodata og statistiske indikatorer. Det var også stor aktivitet i det nordiske nettverkssamarbeidet samt at flere møter ble avholdt ad-hoc i Luxembourg.

3.5.6. Internasjonalt utviklingssamarbeid

SSB har omfattende virksomhet knyttet til bistandsarbeid som utgjør ca. 20 årsverk og institusjonssamarbeid med i alt 7 land; Malawi, Kirgisistan, Zambia, Uganda, Mosambik, Sudan og Sør-Sudan. Virksomheten i 2015 omfattet langsiktige

institusjonssamarbeid for utvikling av nasjonale statistikkssystem, konsulentoppdrag for Norad under rammeavtalen, deltakelse på relevante internasjonale møter og internt løpende forbedringsarbeid knyttet til prosjektstyring og måling av resultater. Arbeidet var i all hovedsak finansiert av Utenriksdepartementet eller ambassadene i de enkelte samarbeidsland eller av Norad. Samarbeidet i 2015 rettet seg mot land prioritert av Utenriksdepartementet. Jf. vedlegg C for utdypende rapportering av virksomheten knyttet til det enkelte hovedsamarbeidsland.

3.6. SSB skal ha god tilgang til datakilder

3.6.1. Svarprosent, oppgavebyrde og elektronisk innrapportering

- For frivillige undersøkelser ble målet i tildelingsbrevet for svarprosent nådd.
- For undersøkelser med oppgaveplikt ble målet i tildelingsbrevet om svarprosent nådd.
- Målet i tildelingsbrevet om oppgavebyrde for næringslivet ble nådd.
- Andelen elektronisk innrapportering er 90 som året før og målet i tildelingsbrevet ble nådd.

Tabell 3.6

Resultater i prosent/antall årsverk	2013	2014	2015	Resultatkrav	Resultat
Svarprosent oppgavepliktige undersøkelser	94	94	95	> 94 prosent	Oppnådd
Svarprosent frivillige undersøkelser	61	64	66	> 63 prosent	Oppnådd
Oppgavebyrde næringsliv. Antall årsverk	85	82	74	< 79 årsverk	Oppnådd
Oppgavebyrde øvrig. Antall årsverk	23	23	15	-	
Elektronisk innrapportering. Andel i prosent	87	90	90	> 87 prosent	Oppnådd

Tabellen kommenteres i kapitlene under.

3.6.2. Svarprosent

Svarprosentene for 2015 var 95 prosent for undersøkelser med oppgaveplikt og 66 prosent for frivillige undersøkelser. For SSB sine løpende frivillige undersøkelser er nivået på svarprosenten økt siden 2014.

Det arbeides kontinuerlig med tiltak for å øke oppslutningen om SSBs intervjuadministrerte undersøkelser. SSB har i 2. halvår 2015 konsentrert innsatsen om tiltak som kan øke svarprosentene ytterligere gjennom full utnyttelse av Difis kontakt- og reservasjonsregister til å forbedre kommunikasjonen med respondenter i SSBs intervjuundersøkelser. Det har vært gjennomført en systematisk gjennomgang av informasjonsmateriell for utvalgte intervjuundersøkelser, og arbeidet med å forbedre intervjuernes overtalelsesferdigheter har vært prioritert.

Tabellen under viser detaljer om svarprosent i frivillige undersøkelser i 2014 og 2015.

Svarprosent for frivillige undersøkelser	År 2014	År 2015
Frivillige undersøkelser. I alt	64	66
Intervjuundersøkelser	61	63
Faste årlige undersøkelser	60	62
Oppdrag	52	64
Selvadministrerte undersøkelser	70	76
SSBs egne	74	67
Svarprosent i SSB utenom oppdragsvirksomhet		
Frivillige undersøkelser. I alt	65	67
Intervjuundersøkelser	61	62
Selvadministrerte undersøkelser	74	76

3.6.3. Elektronisk innrapportering

90 prosent av all innrapportering til SSB skjer nå elektronisk. Dette er det samme som i 2014 og over resultatkravet i tildelingsbrevet.

Tabellen under viser prosentvis fordeling på kanaler som benyttes for elektronisk innrapportering.

Andel	2014	2015
Altinn	37	33
Idun	52	62
Annet	11	5

Hovedårsaken til den prosentvise nedgangen i rapportering via Altinn, er at rapportering til lønnsstatistikken nå er over i A-ordningen (ca. 60 000 skjemaer ble levert via Altinn i 2015).

3.6.4. Oppgavebelastning og fordeling av oppgavebyrden

Antall årsverk	2013	2014	2015	Resultatkrav	Resultat
Oppgavebyrde næringsliv. Antall årsverk	85	82	74	< 79 årsverk	Oppnådd
Oppgavebyrde øvrig. Antall årsverk	23	23 ⁶	15	-	

Næringslivets oppgavebyrde i 2015 var 74 årsverk. Dette er en nedgang fra 2014 hvor det ble rapportert 82 årsverk. Endringen i næringslivets oppgavebyrde skyldes i hovedsak innføringen av A-ordningen med avvikling av skjemabasert innrapportering.

Oppgavebyrden for personer og offentlige institusjoner var 15 årsverk i 2015 mot 23 årsverk i 2014. SSB gjør oppmerksom på at anslaget for oppgavebyrde for offentlig sektor for 2014 er justert ned med 5 årsverk som følge av at enkelte undersøkelser som ble gjennomført med bruk av to-trinnsjhemmel, ved en feil ble inkludert i tallgrunlaget for 2014. Disse er nå tatt ut.

Når det gjelder personundersøkelsene har SSB for Arbeidskraftundersøkelsen 2015 fått et mer realistisk anslag for oppgavebyrden basert på faktisk intervjuetid, slik at oppgavebyrden er redusert med 3 årsverk sammenliknet med 2014. Øvrig endring skyldes fluktuering i personundersøkelsesporteføljen fra år til år.

12 prosent av foretakene i privat sektor deltok i en eller flere av SSBs undersøkelser i 2015, mot 14 prosent i 2014. Hovedmengden av foretakene i privat sektor (94 prosent) har under 10 ansatte, og av disse mottok 9 prosent skjema fra SSB i 2015, mot 10 prosent i 2014. Tilsvarende andel for foretak med 10-19 ansatte er 49 prosent, og for foretak med 20-49 ansatte 73 prosent. Dette er en nedgang fra i fjor da andelene var henholdsvis 65 og 87 prosent. Foretak med over 50 ansatte utgjør en liten del av populasjonen (1 prosent). I denne gruppen deltok 93 prosent i minst én undersøkelse i 2015.

3.6.5. Datainnsamling knyttet til personstatistikken

SSB har gjennomført intervjuundersøkelsene tilknyttet statsoppdraget som planlagt.

Moderniseringsarbeid har først og fremst vært rettet mot å implementere og ta ut gevinster fra bruk av Kontakt- og reservasjonsregisteret med tanke på tilfang av telefonnummer til intervjuundersøkelser. Det er også reduserte portoutgifter ved overgang til digital korrespondanse med oppgavegiverne i både intervjuundersøkelser og selvadministrerte elektroniske personundersøkelser.

⁶ Oppgavebelastningen i 2014 er justert ned med fem årsverk

Videre har SSB jobbet med å videreutvikle administrasjonssystemet for intervjuundersøkelser (SIV) til også å omfatte web-undersøkelser. Dette setter SSB i stand til å gjennomføre web-undersøkelser mer effektivt - enten selvstendig eller i kombinasjon med intervjuundersøkelser.

3.6.6. Kvalitetsindikatorer og utvidet innhold i populasjonsregistrene

Samarbeidet med Kartverket og Skatteetaten om kvalitet i henholdsvis Matrikkelen og Det Sentrale Folkeregisteret (DSF) er utvidet i 2015. SSB oversender stadig mer informasjon om mistenkelige forhold på bakgrunn av kobling mellom de to nevnte registre.

Som et ledd i å redusere risikoen for misbruk av informasjon fra SSB sin kopi av DSF (BeReg) er det etablert en rutine som loggfører enkelttoppslag i BeReg.

SSB har i 2015 deltatt i ei arbeidsgruppe med deltagere fra skatteetaten (folkeregister), Kartverket og kommunene. Målet for arbeidsgruppen er først og fremst å bedre adressekvaliteten i folkeregisteret. Notatet fra dette adresse-samarbeidet skal foreligge i februar 2016.

SSB-Matrikkelen er i 2015 utvidet med opplysninger om eiendomsteig med tilhørende databasetabeller, situasjonsuttak og skjermbilder. Det er laget ny rutine for oppdatering av eiertype da denne variabelen ikke lenger leveres fra Kartverket. SSB-Matrikkelen er også utvidet til å inneholde alle IDene (resultat av Kartverkets historikkprosjekt) knyttet til bruksenheter, adresser, bygg og matrikkelenheter.

3.6.7. Sikre tilstrekkelig deltakelse i frivillige undersøkelser og motvirke effekter av frafall

SSB har siden 2. kvartal 2015 benyttet Difis kontakt- og reservasjonsregister (KRR). Erfaringer så langt er at vi treffer en større andel av utvalgene raskere og mer effektivt. Ressursinnsatsen til manuell sporing er redusert med om lag 3 årsverk med samme resultat (svarprosent) i tverrsnittsundersøkelsene. Gevinsten knyttet til redusert kontakttid er benyttet til å videreutvikle intervjuernes ferdigheter for å øke tilslutningen til SSBs intervjuundersøkelser. KRR har også gitt SSB mulighet til å kommunisere digitalt med oppgavegiverne.

3.6.8. Samordning av utvalg

SSB tok i 2014 i bruk funksjonaliteten som samordner næringsundersøkelser i NORSAMU (Norsk samordnet utvalgsplan). Det innebærer at SSB i 2015 fordelte oppgavebyrden så jevnt og forutsigbart som mulig blant virksomheter og foretak. Systemet for trekkeregister for personer er implementert. Det medfører at personutvalg trekkes i NORSAMU i 2016.

3.6.9. Kontakt med oppgavegiverne

SSBs brukerkontakt for oppgavegiverne har i 2015 videreutviklet virksomheten. Effekten av dette er høyere andel besvarte anrop, økt kompetanse, bedre logging av type henvendelser og bedre ressursstyring. Mange undersøkelser ble i 2015 overført til Altinn, noe som resulterte i mange henvendelser om innsending av skjema i Altinn. Dette arbeidet fikk høy prioritet i 2015. Facebook brukes i kommunikasjonen med oppgavegiverne for Jaktstatistikken, som er en utvalgsundersøkelse med stort utvalg. Jaktstatistikken på Facebook ble godt tatt i mot, og henvendelsene på telefon gikk ned med 20 prosent for denne undersøkelsen første året. Denne virkningen så vi ikke i 2015, muligens fordi antall publiseringer på siden ble redusert fra året før.

Prosjektet Digital korrespondanse skal etablere en teknisk løsning for sikker digital masseutsendelse av vedtaksbrev og annen viktig informasjon knyttet til SSBs datafangst. Den digitale posten til næringslivet blir sendt til enhetenes meldings-

boks i Altinn, mens den digitale posten til innbyggere blir sendt til innbyggeres valgte sikre digitale postkasse (e-Boks, Digipost eller Altinn). Prosjektet leverer 1. versjon av løsningen i første kvartal 2016. Prosjektet følger digitaliseringsrundskrivets frister for overgang for hhv. næringsliv og for privatpersoner.

Det er utviklet en løsning for å benytte informasjonen i det nye Kontakt- og reservasjonsregisteret til Difi i SSBs datafangst. Hensikten er å effektivisere sporingsarbeidet og forbedre kontaktinformasjonen, noe som har ført til økte kontaktrater i personundersøkelsene.

3.6.10. Samarbeidsavtaler inngått med eiere av administrative registre

Det er registrert 30 etater/parter det skal inngås avtale med. 28 parter har signert avtalen, 6 av dem i 2015 og det gjenstår 2 nye parter. Avtalepartene leverer data fra 114 administrative datasystemer.

Det er utarbeidet kvalitetsrapporter for 95 administrative datasystemer og 4 gjenstår.

SSB mottar årlig 176 unike dataleveranser der de aller fleste leveres elektronisk. I følge avtalene skal det gjennomføres årlige møter på etatsnivå. I 2015 ble det gjennomført 13 oppfølgingsmøter, flere av dem på toppledernivå. Det er gjennomgående meget gode erfaringer med avtalene og samarbeidet om kvalitet.

Årsaken til økningen i dataleveranser fra 150 i 2014 til 176 i 2015 er 6 nye signeringer av samarbeidsavtaler samt identifikasjon av flere nye parter det ble relevant å inngå avtale med.

3.7. SSB skal være en effektiv og kunnskapsrik organisasjon

3.7.1. Virksomhetsstyring av IT

Arbeidet med virksomhetsstyring av IT tok nye, viktige steg i 2015. Etter lengre tid med midlertidige IT- direktører i SSB ble det i april tilsatt en permanent IT- direktør med ledererfaring fra større IT- virksomheter. Videre ble det gjennomført en omfattende prosess for reorganisering av IT- avdelingen som var forankret i gjeldende IT- strategi og brukerkrav fra SSBs øvrige organisasjon. Gjennom ny organisering er ansvar for viktige styringsfunksjoner som arkitekturstyring og ressurs- og oppdragsstyring tydeliggjort og samordnet på tvers av tidligere organisasjonsenheter. Videre er utvikling og forvaltning organisert iht. SSBs overordnede virksomhetsprosesser. Dette vil tydeliggjøre ansvar for standardisering og utvikling av felles systemer som skal understøtte de samme virksomhetsprosessene. Arbeidet med reorganisering av IT ble fullført gjennom rekruttering av to nye seksjonsledere og når disse tiltrer i første kvartal i 2016, vil IT- ledelsen være bemannet med full kapasitet.

3.7.2. Standardiseringsarbeid og Lean

Arbeidet med analyse og planlegging av standardiseringsarbeidet i SSB er videreført gjennom 2015, og gjeldende strategi og ambisjon for dette ligger fast. Det har vært brukt moderat med ressurser på dette i 2015, og det forventes en betydelig opptrapping av arbeidet gjennom etableringen av et Moderniseringsprogram i 2016.

Leanarbeidet i SSB følger planene. Trinn 1 av arbeidet, avdelingsvise gjennomgang og lokal optimalisering, ble fullført sommeren 2015, og alle avdelinger hadde ved utgangen av juni vært gjennom en Lean-gjennomgang. Trinn 2 av leansatsingen ble igangsatt på høsten 2015, og skal primært ta for seg tverrgående

prosesser. I denne forbindelse er det etablert en standard for dokumentasjon og forvaltning av SSBs prosesser som i første rekke skal gjelde for leanarbeidet, men standarden vil også bli vurdert brukt i sammenheng med andre tiltak i SSB som internkontroll og kvalitetsgjennomganger. For omtale av lederutvikling i Leansatsingen, jf. 4.2.1.

3.7.3. Modernisering av KOSTRA

Moderniseringen består først og fremst i behovet for en bedre produksjonsløsning for formidling av KOSTRA-data. Ekstern prosjektleder, interaksjonsarkitekt og it-arkitekt tiltrådte høsten 2015, og sammen med interne krefter er prosjektet ferdig med konsept- og planleggingsfasen. Arbeidet med en funksjonell og teknisk løsningsbeskrivelse danner et godt grunnlag for videre arbeid i 2016. Det er fortsatt usikkerhet rundt ytterligere ekstern finansiering av prosjektet.

3.7.4. IT- infrastruktur

Under området IT-infrastruktur har det gjennom 2015 vært betydelig økt fokus på IT- sikkerhet. Riksrevisjonens gjennomgang av sikkerhet i SSB avdekket avvik som det i siste halvår av 2015 har vært arbeidet planmessig med utbedringen av. En rekke av tiltakene er gjennomført, mens en større anskaffelsesprosess for å etablere tjeneste for overvåking og logging av nettverkstrafikk vil fortsette gjennom 2016. Foreløpige funn i nylig gjennomført Risiko- og Sikkerhetsanalyse har konkretisert og detaljert de funn som ble gjennom Riksrevisjonens gjennomgang, og gitt ytterligere grunnlag for innretning av pågående og eventuelt nye tiltak gjennom 2016, jf. 4.2.3 og 4.2.4.

3.7.5. Gjennomføring av større prosjekter

Ved utgangen av året bestod SSBs prosjektportefølje av i alt ti aktive prosjekter innen ulike fagområder. I tillegg består prosjektporteføljen av ytterligere prosjekter som er tidlige planfaser.

SSBs porteføljestyringsmodell ble revidert i siste halvdel av 2015. Det ble bl.a. besluttet at SSBs prosjektportefølje avgrenses til prosjekter hvor IT-kapasitet inngår som en sentral innsatsfaktor og hvor prosjektene styres etter SSBs vedtatte metodikk for prosjektstyring. Dette har medført justeringer av den opprinnelige porteføljen slik den var definert ved inngangen til året, bl.a. med den konsekvens at Lean-satstingen har blitt tatt ut av porteføljen og underlagt direkte styring av Direktørmøtet.

Viktige prosjekter som er fullført i 2015:

- Elektronisk dialog med arbeidsgivere (EDAG)
- Forbedring av EU-SILC (European Union - Statistics on Income and Living Conditions)
- Arbeidsulykker og yrkessykdommer (ny statistikk)
- SDMX fellesløsning
- Innfin fase II

Viktige prosjekter i 2015 som videreføres i 2016:

- KOSTRA modernisering
- Omlegging til Altinn
- Energiregnskap- og balanse
- Varestrømsundersøkelsen
- Mikrodata til forskere (RAIRD)
- Digital korrespondanse med oppgavegivere
- Ny forbruksundersøkelse
- Ny statistikkbank
- Nytt klassifikasjonssystem

I tillegg påbegynte SSB et arbeid i 2015 med formål å utforme et satsingsforslag for ekstraordinær finansiering av modernisering av SSBs produksjonssystem i 2017.

I 2015 ble det totalt brukt omtrent 75 000 timer (48 årsverk) på porteføljeprosjekter i SSB. Av dette stod de to største prosjektene (Omlegging til Altinn og EDAG) for 47 prosent av samlet timeforbruk.

3.8. Oppdrag med krav om særskilt rapportering i tildelingsbrev for 2014

3.8.1. Nytte og gevinster fra bruk av Altinn

Prosjektet for flytting av skjema fra IDUN til Altinn følger ny plan, etter at revidert prosjektplan ble vedtatt høsten 2015. Prosjektet hadde tidligere dokumenterte framdriftsproblemer knyttet til manglende kompetanse i det mest avanserte skjema-utviklingsarbeidet. To nye skjemaprogrammerere ble tilsatt 2. halvår 2015. Dette har avhjulpet situasjonen, sammen med innleide konsulenter som bidrar til å forsere utviklingsarbeidet. Kompetansestyringen har også bidratt til økt kapasitet til å håndtere drift og forvaltning av allerede produksjonssatte skjema i Altinn. Den planlagte overgangen til Altinn for Strukturundersøkelsene er utsatt til rapporteringen for 2015, og følger ved årsskiftet plan for overgang til ny rapportering. Omleggingen til Altinn skal være ferdig som planlagt i 2017.

Rammeverkløsningen for felles datamottak i SSB har i løpet av 2015 etablert funksjonalitet for å bedre kunne håndtere metadatastyringen og skape bedre dataflyt. Funksjonaliteten støtter overgangen til Altinn.

I april 2015 oversendte Statistisk sentralbyrå Brønnøysundregistrene kostnader og realiserte gevinster i forbindelse med overgangen til Altinn II for 2014. Alle rapporterte kostnader ble hentet fra regnskapet for 2014. Rapportering for 2015 er ikke utført da spesifiseringen fra Brønnøysundregistrene ikke er mottatt.

Arbeidet med å fase ut SSB sin egne rapporteringsløsning IDUN til fordel for Altinn II er organisert i et eget prosjekt. Dette for å sikre en tilfredsstillende fremdrift. I 2014 var de samlede kostnadene for utviklingsarbeidet på 9,5 millioner. Kostnader for etablering av Altinn-skjemaer som del av driften var 3,4 millioner kroner. Kostnader til utvikling/tilpasninger av egne løsninger var på 5,6 millioner kroner. Kostnadene til annet Altinn-relatert arbeid i SSB var på 2,9 millioner kroner (inklusive SSBs andel av driftskostnadene i Altinn). Det ble i 2015 ikke rapportert om oppnådde gevinster.

3.8.2. A-ordningen - EDAG (Elektronisk dialog med arbeidsgiver)

SSB begynte å ta i bruk data fra A-ordningen i forbindelse med lønnsindeksen for første kvartal 2015 og har siden publisert indeks for 2. kvartal og 3. kvartal. Første publisering for årslønn basert på ordningen kommer mars 2016. A-ordningsdata er også benyttet i estimeringen av tall til arbeidskraftsundersøkelsen. SSB måtte lage en tilpasset statistikk for sykefravær som følge av dataproblemer med arbeidsforhold, men SSB hadde serien både for den ordinære og tilpassede statistikken, og kunne derfor avlede trenden i sykefraværet. Tiltak for å bedre dataene er satt i verk og den ordinære statistikken vil publiseres igjen fra sommeren 2016.

Det nye datagrunnlaget benyttes også i den reviderte arbeidskraftkostnadsindeksen. Registerbasert sysselsettingsstatistikk ble publisert på det nye grunnlaget som normalt. Gjennom 2016 vil SSB vurdere omfanget både for lønnsindeks og hyppighet for sysselsettingsstatistikk på det nye datagrunnlaget.

3.8.3. Nasjonalregnskap

Nasjonalregnskapet har over tid registrert økende avvik mellom ulike deler av nasjonalregnskapet. Det har medført at arbeidet med å kartlegge kvaliteten på datagrunnlaget i nasjonalregnskapet og utenriksregnskapet har vært prioritert i 2015, jf. punktene 3.3.10 og 3.3.11. Arbeidet med å følge opp funnene i de ulike utredningene vil fortsette i 2016.

3.8.4. Arbeid for å fjerne regelverk og ordninger, jf. felleføring i tildelingsbrev

SSB møter brukerne i hovedsak gjennom datainnsamling og formidling, og arbeider generelt med å redusere/fordele oppgavebyrden og med å bedre formidlingen. Følgende tidstyver ble registrert i 2015. Tidstyvene er fjernet eller følges opp i det videre arbeidet.

- Forenkling av ordninger rundt dispensasjon fra taushetsplikt i forbindelse med utlån av mikrodata til forskning. Fra 1. oktober 2015 trenger ikke forskere lenger å søke den enkelte registreier for å låne data fra SSB. Tidligere måtte forskere ha egne tillatelser fra registreiere, som for eksempel NAV og Skattedirektoratet. Nå har registreierne, de involverte departementene og Datatilsynet godkjent at SSB selv kan gi disse tillatelsene, for registre som SSB har tilgang til. Dermed klarer forskerne seg med en søknad om dispensasjon, der de før kunne trenge både fire og fem søknader.
- Tid brukt til å lete fram tall i statistikkbanken.
- Lavere oppgavebyrde gjennom reduksjon av utvalgsstørrelser og reduksjon av tid brukt til manuell rapportering.

3.9. Ressursbruk

3.9.1. Årsverk

Tabell 3.7 Fordeling av årsverk i SSB⁷

	2013	2014	2015
Antall årsverk i alt:	858	836	824
Fravær	131	142	141
Fravær fordelt på:			
Ferie og seniordager	87	89	88
Permisjon med lønn	10	14	14
Sykefravær	34	38	39
Antall årsverk unntatt fravær	727	694	683
Årsverk etter virksomhetstype i prosent:	100	100	100
Løpende statistikkproduksjon	49	46	47
Utviklingsprosjekter	14	16	15
Forskning og analyseprosjekter	13	12	12
Administrasjon og planlegging	14	16	14
IKT infrastruktur og andre interne støttefunksjoner	10	10	12

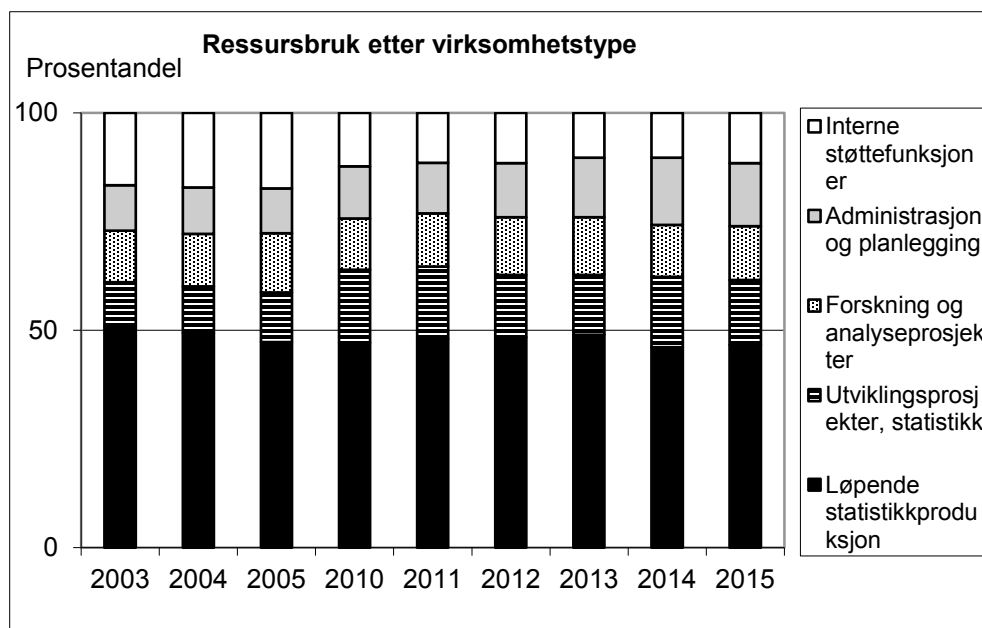
Antall utførte årsverk i alt er redusert med 12 fra 2014. 59 prosent av arbeidstiden brukes til løpende statistikkproduksjon, forskning og analyse. Andelen som går til løpende statistikkproduksjon er stabil, og har gått marginalt opp fra 2014.

Lavere andel til administrasjon og planlegging fra 2014 til 2015 skyldes bl.a. flytting til Akersveien i 2014. Større ressursinnsats på kompetanseutvikling har ført til høyere andel på IKT infrastruktur og andre interne støttefunksjoner.

⁷ Tallene er hentet fra timeverksregistrering. Årsverk i tabell 2 er hentet fra lønssystemet. Avviket skyldes ulike beregningsmetoder, noe som gir utslag bl.a. i forbindelse med fødselspermisjon og ansatte med engasjement i Eurostat.

Det er lavere andel ressursbruk til utviklingsprosjekter i 2015 enn i 2014. Dette skyldes en stor innsats på hovedrevisjon av nasjonalregnskapet i 2014, som nå er avsluttet.

En omstillingsprosess ble avsluttet 30. september 2015, jf. omtale under 4.2.1.

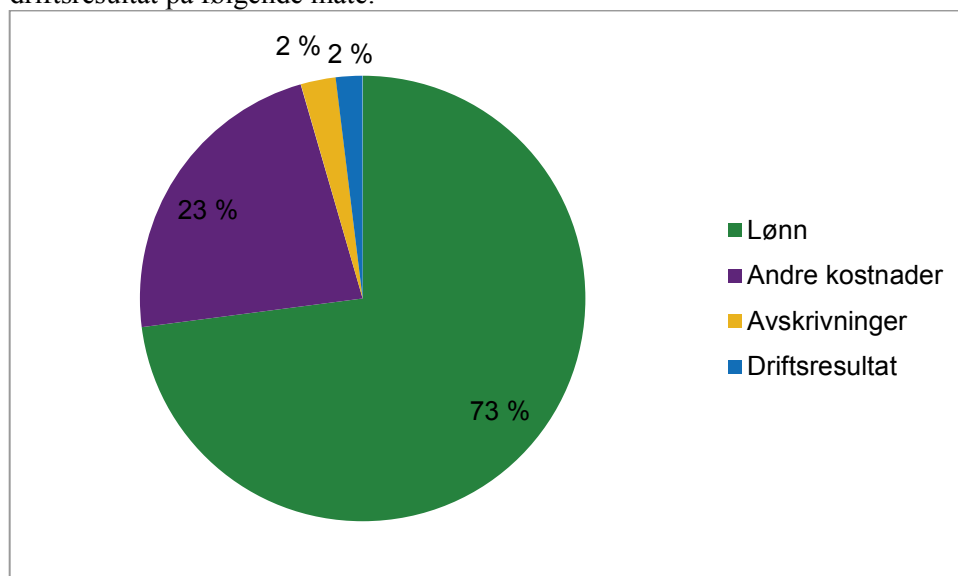

3.9.2. Tildeling og gjennomføring av budsjett

SSB har de siste 3 årene fått følgende tildelinger og inntekter:

	2013	2014	2015
Bevilgning kapittel 1620 post 01 (statsoppdraget) inkludert overføringer	544 139	553 299	547 428
Regnskapsførte inntekter kapittel 4620 post 02 (markedsoppdrag)	195 951	224 027	236 338
Bevilgning kapittel 1620 post 45 (anskaffelser) inkludert overføringer	19 321	26 505	14 028

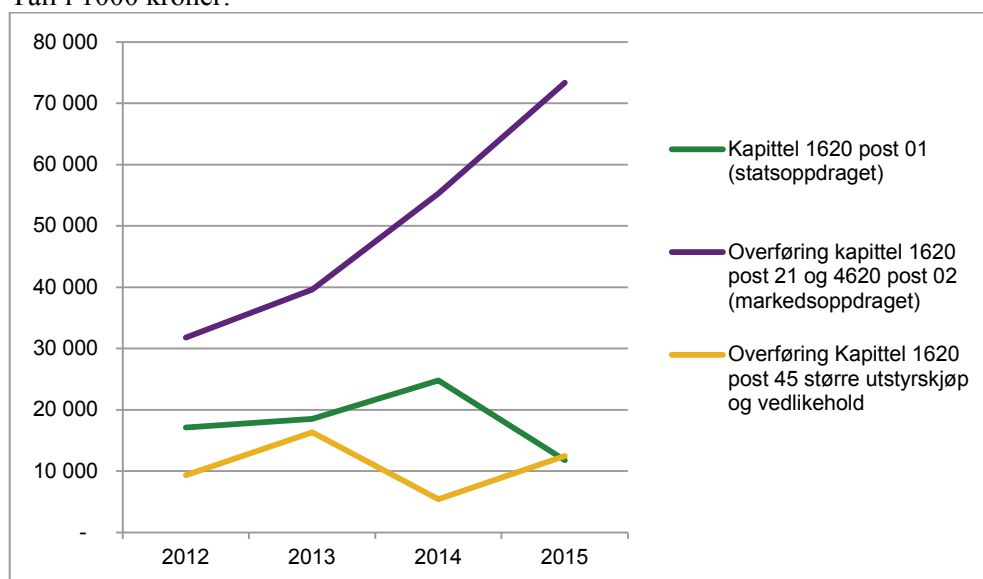
De totale inntektene ble fordelt mellom lønn, andre kostnader, avskrivninger og driftsresultat på følgende måte:

Fordelingen av øvrige kostnader (193 mill. kroner) er som følger:

Figuren under viser utvikling i overført beløp for de ulike postene. Tall i 1000 kroner:

4. Styring og kontroll

4.1. SSBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten

Høsten 2014 gjennomførte SSBs en egevaluering av internkontrollen som har gitt grunnlag for å systematisere forbedringsarbeidet på internkontrollområdet i SSB. Gjennom egevalueringen og annen analyse er det avdekket enkelte svakheter ved eksisterende internkontroll, bl.a. knyttet til dokumentasjon og til enhetlig utforming av internkontrollen. Arbeidet med å forbedre og styrke internkontrollen har vært prioritert gjennom hele 2015.

I første halvår ble internkontrollen i prosessene rundt økonomistyring og sikkerhet og beredskap gjennomgått. Formålet var å vurdere disse prosessene opp mot sentrale elementer i et effektivt internkontrollsystem og vurderingene brukes nå som grunnlag for å utarbeide et helhetlig internkontrollsystem i SSB. Det ble bl.a. vurdert i hvilken grad vi har gode styringsdokumenter, tydelig ansvars- og rollefordeling og definerte kontrollaktiviteter. Arbeidet videreføres i 2016 med tre hovedprioriteringer:

- Forbedre risikovurderingene mht. prosess for gjennomføring og som styringsverktøy
- Revidere og systematisere de styrende dokumentene. Ved utarbeidelse av arbeidsprosesser og prosedyrer vil det tas utgangspunkt i allerede eksisterende dokumentasjon og tilpasse dokumentasjonen til kravene som benyttes i prosesskartleggingene i Lean.
- Etablere en systematikk som ivaretar at styrende dokumenter oppdateres og risikobildet justeres gjennom året.

Det er som planlagt gjennomført fire kvalitetsgjennomganger av statistikker i 2015: Levekårsstatistikk, Statistikk om salg av petroleumsprodukter, Statistikk om FoU i næringslivet og Statistikk om banker og finansieringsinstitusjoner. Gjennomgangene er dokumentert i rapporter publisert som interne notater med et sett anbefalinger. Anbefalingene har resultert i tiltakslistene fra de ansvarlige seksjonene som vil bli fulgt opp.

Tidsbruken i virksomhetsplanprosessene må rettferdiggjøres i form av gode prosesser som gir dokumenter og prioriteringer som er egnet til god styring. Planprosessene ble derfor evaluert våren 2015. Målet med evalueringen var å identifisere hvor prosessene kan forbedres, og gjennomføre de endringer som er nødvendige. I arbeidet med risikovurderinger og virksomhetsplaner for 2016 ble funn fra evalueringen tatt hensyn til og har gitt bedre plandokumenter å styre etter.

4.2. Nærmere om øvrige forhold knyttet til styring og kontroll i 2015

4.2.1. Generell vurdering av bemanning og kompetanse

SSB har gjennomført en omstillingsprosess som ble avsluttet i 2015. Formålet var å bidra til at SSB kan konsentrere seg om kjerneområdene, øke analysevirksomheten, sikre effektive arbeidsprosesser gjennom forbedrede metode- og IT-løsninger og utføre oppgavene på den mest effektive måten, slik at SSB innenfor strammere økonomiske rammer kan oppfylle strategien og føringene fra myndighetene. Bortfall av arbeidsoppgaver tilsvarende cirka 50 årsverk ble identifisert. Overgang til andre oppgaver, pensjonering og sluttvederlag sikret at ingen ble sagt opp i denne omstillingen.

De siste årene har SSB gjennomført nedbemanning gjennom naturlig avgang og restriktiv ekstern rekruttering. Lav tilgang av nye medarbeidere påvirker alderssammensetningen i SSB, og SSB har også høyere avgang blant unge akademikere enn i andre grupper. I 2015 er omtrent hver tredje medarbeider (277 av 877) 58 år eller eldre, og vil i løpet av de nærmeste årene gå av med pensjon. Det er behov for å kartlegge kompetansen til denne gruppen, både for å vurdere behovet for å bevare kritisk kompetanse og med tanke på utvikling av ny kompetanse.

SSB har derfor startet et arbeid med å analysere det fremtidige kompetansebehovet i organisasjonen. Nye IT- løsninger, verktøy og arbeidsmetoder medfører effektivisering, bortfall av oppgaver og krav til ny kompetanse. I statistikkproduksjonen har det vært oppmerksomhet omkring å styrke metodekompetansen, og at flere av de ansatte skal kunne utføre analyser som ledd i statistikkproduksjonen. Målet er å sikre en kompetanse som skal møte samfunnets krav og forventninger både nasjonalt og internasjonalt.

For å møte fremtidig kompetansebehov har SSB nå begynt å rekruttere flere ansatte eksternt. Pr. 31.12.2015 hadde SSB 120 ansatte med utdanning av høyere grad, med tjenestetid kortere enn 5 år. Det er 17 flere enn i fjor. I første omgang har IT-kompetanse vært prioritert, men også kjerneproduksjonen har rekruttert ansatte med høyere akademisk utdanning. Samtidig er rekrutteringsprosessen styrket med ny kunnskap, og nye og forbedrede metoder.

Parallelt med rekrutteringen har SSB hatt økt fokus på intern opplæring. Opp-læringen har vært konsentrert om å forbedre og effektivisere arbeidsprosessene. Samtidig har bruk av nye teknologiske løsninger hatt høy prioritet. Rett kompetanse er helt avgjørende for å sikre produksjonen fremover. Det er derfor knyttet høy risiko til virksomhetens kompetanse. SSB vil gjennom målrettet rekruttering og opplæring sikre tilstrekkelig kompetanse for fremtidig produksjon.

En viktig del av SSBs lean-satsing handler om å styrke ledernes rolle som driftsledere og drivkraft i arbeidet med kontinuerlig forbedring. Høsten 2015 startet utvalgte ledere i fire avdelinger et eget modulbasert utviklingsopplegg som omhandler viktige tema innenfor lean ledelse. Opplegget består av en kombinasjon av korte kurssamlinger og "øving" og coaching i det daglige arbeidet mellom samlingene.

Gjennomsnittlig sykefravær i SSB i 2015 var 4,7 prosent, en nedgang fra 2014 (4,8 prosent). Det var spesielt første halvdel av 2015 som hadde et høyere fravær enn forventet. SSB har satt et ambisiøst mål om at sykefraværet ikke skal overstige 4,3 prosent. Dette målet ble satt da SSB inngikk ny samarbeidsavtale om inkluderende arbeidsliv for perioden 2014-2018. Gjennom hele forrige avtaleperiode med IA ble gjennomsnittlig sykefravær under målsettingen på 5 prosent (2013: 4,1 prosent, 2012: 4,7 prosent, 2011: 4,6 prosent).

4.2.2. Porteføljestyling

SSB har gjennom siste halvdel av 2015 gjennomført flere tiltak for å øke vår evne til å gjennomføre de høyeste prioriterte prosjektene til avtalt tid, kostnad og kvalitet.

- Det operasjonelle ansvaret for porteføljestylingen er samordnet og tilordnet IT- avdelingen. Utøvende ressurser i porteføljestylingen er overført til IT for å sikre helhetlig og konsistent ressursstyring i IT.
- Direktørmøtets (DM) rolle som strategisk ansvarlig for prosjektporteføljens innhold og prioritering av prosjektene er styrket gjennom hyppigere og forbedret rapportering på porteføljen til DM. Gjennom dette skal det

sikres at porteføljen styres strengt etter DMs samlede prioriteringer med fokus på å sikre gjennomføring av vedtatte prosjekter i 2016.

- Det er gjennomført en ekstern risikovurdering av prosjektporteføljen med formål å identifisere forbedringstiltak, for ytterligere å profesjonalisere SSBs prosjektgjennomføring og porteføljestyling. Implementering av prioriterte tiltak vil gjennomføres i 2016.
- De største prosjektene har gjennomgått en re-planlegging for å få kontroll på gjennomføringsrisiko og sikre at premisene for vellykket gjennomføring er klarere og riktig prioritert.

4.2.3. Oppfølging av vesentlige revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har gjennomført vanlig regnskapsrevisjon i 2015 samt revisjon av IT-området. Det er ikke påpekt vesentlige mangler på regnskapsområdet, men mangler på område for informasjonssikkerhet er rapportert i Riksrevisjonens Dokument nr.1:

"Riksrevisjonen finner det kritikkverdig at det fortsatt er svakheter i sikkerhetstiltak og mangler ved gjennomføringen av flere viktige elementer knyttet til SSBs styringssystem for informasjonssikkerhet. Dette gjelder manglende oppdateringer av sentrale policydokumenter, variabel implementering og bruk av rutiner og prosedyrer, samt oppfølging av tidligere identifiserte svakheter og vedtatte tiltak. Det er også svakheter ved SSBs oppfølging av brannmurregler, administrasjon av brukertilganger, sikkerhetsoppdateringer, logging, overvåking og identifisering av sikkerhetshendelser.

Identifiserte svakheter medfører at SSBs systemer er sårbare, og det er ikke etablert systemer for å identifisere om dette har blitt utnyttet. Manglende oppfølging av kjent risiko og svak internkontroll på området, gjør at SSBs styringssystem for informasjonssikkerhet ikke er i tråd med anerkjente standarder."

Det er i løpet av 2014 og 2015 gjort et betydelig arbeid på de punkter som er anmerket av Riksrevisjonen. Det er etablert en oppfølgingsplan for de enkelte punkter og både ledelsen og SSBs styre har prioritert arbeidet med å forbedre informasjonssikkerheten. Ved utgangen av 2015 er 17 av 25 identifiserte tiltak gjennomført. De resterende vil bli gjennomført i løpet av første halvår 2016. Det viktigste og tidsmessig mest krevende tiltaket er å få på plass en løsning med vesentlig bedre kontroll med nettverkstrafikk, slik at unormal trafikk kan avdekkes.

I januar 2016 forelå det en ny Risiko- og sårbarhetsanalyse (RoS) som ble gjennomført med ekstern bistand. Analysen vil gi en ytterligere forbedring av styringsgrunnlaget for innretting og prioritering av nødvendige tiltak, både innenfor selve styringssystemet for sikkerhet og det IT- tekniske sikkerhetsarbeidet. Det skal lages en plan for oppfølging av eventuelle nye forbedringspunkter som følge av RoS-analysen.

Arbeidet med å forbedre informasjonssikkerheten er sentralt i SSBs prosess for å implementere et bedre og mer helhetlig internkontrollsystem, jf. 4.1. Høyest prioritet er å ha kontroll på alle som har tilgang til SSB fysisk og systemmessig. Det er etablert en bredt sammensatt arbeidsgruppe som skal kartlegge dagens rutiner for ID-håndtering og komme med forbedringsforslag.

SSBs nye sikkerhetshåndbok ble vedtatt i februar 2015 og danner grunnlag for bedre og mer helhetlig ivaretagelse av sikkerhet. Mange prosedyrer er også oppdatert utover i 2015 som følge av at ledelsens gjennomgang av sikkerhetsområdet gjennomføres halvårlig. Dette gir også forbedret oppfølging av tidligere identifiserte svakheter og tiltak.

Øvrige tiltak på sikkerhetsområdet er bl.a.:

- Gjennomført en sikkerhets- og beredskapsøvelse for toppledergruppen
- Gjennomført opprydding av brannmurregler og strammet inn rutine for oppdateringer.
- Automatisert og strammet inn administrasjon av brukertilganger og gjennomført flere avstemminger mellom personalsystemet og den tekniske brukerdatatabasen.
- Det er etablert automatiserte rutiner for sikkerhetsoppdateringer av Microsoft-programvare og for enkelte andre leverandører.

4.2.4. Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

Evalueringer og brukerundersøkelser

SSB deltar jevnlig i IPSOS MMIs profilundersøkelse som viser at SSB har et stabilt, godt omdømme i befolkningen. Høsten 2015 ble det gjennomført en kvalitativ omdømmeundersøkelse om SSB. Resultatene fra denne vil foreligge i februar 2016, og vil bli brukt til å iverksette ulike tiltak for å bedre omdømmet ytterligere og komme SSBs interessenter og brukere i møte. Se også kap. 3.3.1

Forhold av uheldig karakter

SSB oppdaterte sine rutiner for varsling i 2014. Det er ikke varslet alvorlige forhold på eller i tilknytning til arbeidsplassen i 2015. Det er ikke registrert tilfeller av personsensitive data på avveie eller uautorisert tilgang til SSBs datakilder. Virksomheten har i to tilfeller hatt mindre brudd i oppetiden som skyldes datavirus.

Det er ikke registrert alvorlige interne hendelser knyttet til helse, miljø og sikkerhet (HMS). Det er prioritert arbeid med forbedring av inneklima i deler av bygget i Oslo og det er gjennomført ulike målinger for å finne kilder til opplevd dårlig luftkvalitet. Jf. for øvrig vedlegg B.

Sikkerhet og beredskap

Vi viser til omtale under 4.2.3.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Globaliseringen har endret vår oppfatning av verden. En ny og kompleks virkelighet og samfunnsfenomener som finansielle og politiske kriser, ny organisering av økonomisk aktivitet, globale verdikjeder og globale demografiske trender, utfordrer SSB – både når det gjelder statistiske produkter og ikke minst når det gjelder det statistiske kildegrunnlaget.

Økt mobilitet, avvikling av tollbarrierer og annet regelverk knyttet til grensepassering samt nye organisasjonsformer på tvers av landegrenser, medfører at tradisjonelle datakilder svekkes eller blir borte. Dette utfordrer sentrale statistiske kvalitetsprinsipper som nøyaktighet og pålitelighet, sammenheng og sammenlignbarhet i statistikken. Det er viktig for SSB å følge med på og møte denne utviklingen for fortsatt å kunne levere kvalitetsmessig god statistikk innenfor sentrale områder som næringsstatistikk og nasjonalregnskap.

Internasjonalisering, oppsplitting av verdikjeder og omstilling fra en oljeavhengig økonomi stiller også nye krav til næringsstatistikken. Mens statistikkene tradisjonelt har vært innrettet mot å dekke primær- og sekundærnæringene, har tjenestenæringene hatt en betydelig vekst. Dette gir behov for bedre statistikk for nye og teknologiintensive tjenestenæringer. Endringer i formelle selskapsstrukturer gir også utfordring for å kunne klassifisere selskaper i riktige næringer og øker risikoen for å gi forregnede bilder av hvilke næringer som vokser og hvilke som opplever nedgang.

Å fange opp og avveie brukerbehov mot hverandre, og samtidig treffe behovet for analyser og nye måter å presentere statistikken på, vil være avgjørende for at SSB oppfyller sitt samfunnsoppdrag på lengre sikt. Ett av SSBs strategiske hovedmål er å være samfunnets fremste faktaleverandør. Et viktig kvalitetskrav til statistikken er at den skal være relevant, dvs. at den skal møte brukernes behov. SSB må derfor evne å bringe frem relevante fakta på de store temaene som preger samfunnsutviklingen på måter og tidspunkt som treffer brukerne. Brukerne er i denne sammenheng et vidt begrep som spenner over alt fra enkeltindivider og enkeltinstitusjoner med avgrensede behov, til allmennhetens generelle behov for statistikk og fakta som kan opplyse den offentlige debatten på ulike områder.

Brukerbehovene endrer seg også over tid – noen ganger langsomt, men stadig oftere i raskt tempo. Flyktningsituasjonen i 2015 er et eksempel på et utviklingstrekk som raskt genererte ny etterspørsel etter statistikk. Endringer i arbeidslivet og det grønne skiftet er andre utviklingstrekk som vil sette nye krav til statistikken. SSB må hele tiden tilstrebe en sammensetning av sin statistikkportefølje som i størst mulig grad dekker det samlede behovet for offisiell statistikk. Samtidig vil kravene som følger av nye EØS-forpliktelser også i fremtiden være av stor betydning for hvilke statistikker SSB utvikler og presenterer.

Kravene til presentasjon og analyse av dataene endres også over tid. Det er viktig for SSB å finne nye måter å dekke disse behovene på – f.eks. ved i større grad å samle presentasjonen av statistikker i ulike tema. SSB produserer et vell av statistikker, analyser og forskning. Det å nå ut til omverden med resultatene krever et betydelig arbeid og forståelse for hvordan mediene fungerer. Det er hele tiden en kamp om oppmerksomhet og om å nå fram med presentasjonen av fakta og analyser.

Den teknologiske utviklingen fører til at andre aktører utfordrer SSBs rolle som samfunnets fremste faktaleverandør. Dette stiller store krav til SSBs evne til å fange opp samfunnets behov for statistikk og analyse, og til å levere nøyaktige og pålitelige tall og analyser raskt nok.

Det pågår spennende, fremtidsrettet forskning og utvikling innen for en rekke teknologiområder som er relevante for SSB. Digitaliseringen av samfunnet genererer en stadig økende mengde data. «Internet of Things» og Nye datakilder - Big data - gir nye muligheter og utfordringer for produksjon av statistikk. Å kombinere Big data med tradisjonelle datakilder vil blant annet kunne bidra til reduksjon i oppgavebyrden, øke kvalitet på eksisterende statistikkprodukter og gi grunnlag for nye statistikkprodukter. Utfordringene ligger i at disse nye datakildene har innvirkning på arbeidsprosesser, lovgivning og informasjonsforvaltning.

Maskinlæring – anvendelse av kunstig intelligens innenfor informatikk og statistiske analyseteknikker - er en relativt ny disiplin hvor noen av disse er basert på veletablerte statistiske metoder. Maskinlæring vil kunne gi mer fleksible analysemetoder som også er bedre egnet for bruk mot nye datakilder. Videre vil løsninger basert på maskinlæring kunne bidra til økt automatisering og standardisering av statistiske produksjonsprosesser.

Medarbeidere med rett kompetanse er avgjørende for at SSB som kunnskapsorganisasjon skal kunne levere gode resultater innenfor sitt samfunnsoppdrag. Vårt kompetansebehov endres over tid i takt med endringer i samfunnets behov for statistikk og den teknologiske utviklingen. For å oppnå gode resultater, er SSB avhengig av å rekruttere, beholde og utvikle medarbeidere med den kompetansen som er nødvendig for å møte framtidens krav – enten det gjelder nye IT-løsninger, verktøy eller andre arbeidsmetoder.

De siste årene har SSB gjennomført en nedbemanning ved naturlig avgang og intern rekruttering til ledige stillinger. Perioden med få nyansettelser har påvirket alderssammensetningen slik at andelen eldre arbeidstakere (58-69 år) har økt fra en sjettedel i 2007 til nesten en tredjedel i 2015, og ved utgangen av 2015 var 277 av totalt 877 medarbeidere 58 år eller eldre. Dette betyr at det i løpet av de kommende 5-10 årene vil være mange medarbeidere som går av med pensjon. Dette gir både utfordringer og muligheter for SSB når det gjelder å videreføre og bygge opp ny kompetanse innenfor områder som er viktig for at vi skal kunne levere på vårt samfunnsoppdrag. Nye IT- løsninger, verktøy og arbeidsmetoder gir muligheter for både effektivisering og bortfall av oppgaver. I statistikkproduksjonen har det vært oppmerksomhet omkring å styrke metodekompetansen, og at flere av de ansatte skal kunne utføre analyser som ledd i statistikkproduksjonen.

SSB påbegynte et arbeid i 2015 med formål å utforme et satsingsforslag for ekstraordinær finansiering av modernisering av SSB i 2017. Gjennom arbeidet ble det klart at en slik modernisering krever omfattende analyse og planlegging. I 2016 lages en programstrategi for modernisering av SSB med formål å etablere en langsiktig, helhetlig plan som skal legges til grunn for søknad om finansiering av programmets oppstart i 2018. Hovedmålsetningene med programmet er at:

- økt automatiseringsgrad skal redusere omfanget av repeterende arbeidsoppgaver og rutinearbeid i innsamling og klargjøring av data
- et moderne og effektivt produksjonssystem skal gjøre det enklere å utnytte nye datakilder, øke analysevirksomheten og raskere imøtekomme nye brukerbehov
- en vesentlig andel av de ansatte som går av med pensjon frem til 2022, ikke må erstattes og at nyrekruttering baseres på fremtidige kompetansebehov

Det har blitt stadig større oppmerksomhet rundt behovet for økt produktivitet og mer effektiv ressursbruk i offentlig forvaltning de siste årene, og det må forventes at kravene på dette området vil øke også på lengre sikt. Det er identifisert et betydelig potensial for effektivisering og økt produktivitet gjennom en

standardisering av SSBs arbeidsprosesser og IT-systemer. Analyser har bl.a. avdekket at det benyttes betydelige ressurser til manuell klargjøring og editering av datagrunnlaget. Samtidig har arbeidsprosessene innenfor disse områdene i begrenset grad vært gjenstand for IT-basert modernisering og standardisering. For å møte framtidige krav til effektivisering og produktivitetsøkning, er SSB avhengig av å utnytte potensialet som ligger i å oppgradere IT-systemer og derigjennom standardisere og automatisere viktige arbeidsprosesser.

SSB forvalter en rekke data som er sensitive av ulike årsaker. SSB er avhengig av at det er tillit til at disse dataene forvaltes på en forsvarlig måte. I dette perspektivet er det også avgjørende at vi følger med på den utviklingen som skjer på IT-området og at våre systemer ikke blir sårbare i et sikkerhetsperspektiv.

6. Årsregnskap

6.1. Ledelseskommantar årsregnskapet 2015

6.1.1. Formål

Statistisk sentralbyrå (SSB) ble opprettet i 1876. SSB har hovedansvaret for offisiell statistikk i Norge og har også en omfattende forsknings- og analysevirksomhet. SSB publiserer daglig ny statistikk og nye analyser.

SSBs virksomhet er regulert av statistikkloven⁸ og SSB er uavhengig i statistikkfaglige spørsmål. Dette innebærer at SSB selv bestemmer hva som skal publiseres, samt når og hvordan dette skal skje.

SSB har hovedansvaret for å utarbeide og spre offisiell statistikk om det norske samfunnet, og kjerneoppgavene er beskrevet i statistikkloven. SSB skal kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk, ha ansvar for å samordne offisiell statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer, og ha hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid. SSB skal også utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning. SSB har en egen forskningsavdeling som skal gi økt kunnskap om utviklingen av samfunnet med utgangspunkt i SSBs statistikk. SSB skal også legge til rette for utlevering av statistikk til forskning og offentlig planlegging.

SSB er et ordinært statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet. SSB fører regnskap både i henhold til kontantprinsippet og virksomhetsregnskap i henhold til periodiseringsprinsippet slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Finansdepartementet.

6.1.2. Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Finansdepartementet i instruks om økonomistyring. Regnskapet gir et dekkende bilde av SSBs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

6.1.3. Vurderinger av vesentlige forhold

I 2015 har SSB fått en tildeling kapittel 1620 post 01 driftsutgifter på 522,6 mill. kroner, jf. Bevilgningsrapporteringen og note A. Det ble i tillegg overført 24,8 mill. kroner fra 2014. Bevilgningen for 2015 var på 547,4 mill. kroner inkludert overføringene fra 2014. Totalt er det et mindreforbruk tatt hensyn til overføringer fra 2014 på 11,8 mill. kroner. Isolert sett var det et merforbruk i 2015 på 13 mill. kroner. Det er søkt om å overføre 11,8 mill. kroner til 2016 år på post 01 i henhold til beregninger i note B.

På kapittel 1620 post 21 oppdragsinntekter, har SSB en samlet mindreutgift på 73,3 mill. kroner. Dette beløpet søkes overført til 2016. Mindreutgiften på 73,3 mill. kroner skyldes i hovedsak overføringer fra 2014 med 55,3 mill. kroner, og i tillegg at oppdragsinntektene har en merinntekt på 17,1 mill. kroner i 2015. Det er innbetalt 24 mill. kroner som forskudd fra kunder hvor arbeidet ikke er fullført, og skal ferdigstilles i 2016.

På post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold er det et mindreforbruk på 12,5 mill. kroner. Tatt hensyn til overføringer fra 2014, som var på 5,4 mill. kroner, er det i 2015 et mindreforbruk på 7,1 mill. kroner. Mindreforbruket søkes overført til 2016.

⁸ Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 nr. 54

SSB innførte i 2014 et periodisert virksomhetsregnskap som bygger på de statlige regnskapsstandardene (SRS). Det periodiserte regnskapet for 2015 viser et overskudd på 16,6 mill. kroner. Sammenlignbart resultat for 2014 var et overskudd på 10,9 mill. kroner. Dette resultatet for 2014 er korrigert for inntektsføring av overføring fra 2013 med 58 mill. kroner. Det periodiserte resultatet er om lag 6 mill. kroner høyere enn kontantregnskapet. Avviket skyldes hovedsakelig annen periodisering av oppdragsinntekter og kostnader.

SSB hadde pr 31.12.2015 en totalbalanse på 114,1 mill. kroner, noe som er 9,6 mill. kroner høyere enn balansen fra 31.12.2014. Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.2015 124 mill. kroner, mot 128,8 mill. kroner ved inngangen av året. Det vil si en nedgang på 5,8 mill. kroner. For ytterligere opplysninger om mellomværende med statskassen vises det til note 7. Mellomregningen mot statskassen i kontantregnskapet pr. 31.12.2015 var 34,3 mill. kroner, en reduksjon på 0,4 mill. kroner fra 2014.

Artskontorrapporteringen viser oppdragsinntekter på 236,4 mill. kroner, noe som er en økning på 11,8 mill. kroner. Økningen skyldes at SSB er mer ajour med fakturering til kunder og at det er flere oppdrag hvor vi har mottatt innbetalinger fra kunder, hvor oppdrag ennå ikke er ferdigstilt.

Utbetalinger til lønn og sosiale kostnader er 6,3 mill. kroner høyere enn i 2014. SSB har i 2015 gjennomført en omstilling og det er inngått avtaler knyttet til sluttvederlag for enkelte ansatte. Kostnadene for dette er belastet regnskapet for 2015. Det er om lag samme antall ansatte i 2015 som i 2014. Sykefraværet var i 2015 på 4,7 % mot 4,8 % i 2014, dvs. om lag uendret fra 2014.

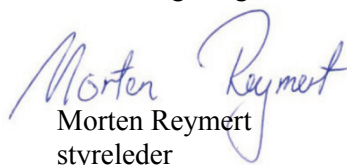
SSB vedtok i 2014 en ny IT-strategi. Arbeidet med implementering av denne har startet i 2015. Det vil bli nødvendig med vesentlige investeringer i systemer og infrastruktur de nærmeste årene.

Torbjørn Hægeland, Forskningsdirektør i SSB, var midlertidig administrerende direktør fra 19. januar inntil Christine Meyer tiltrådte som ny administrerende direktør fra 1. september 2015.

6.1.4. Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for SSB. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2016. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på SSBs nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Oslo/Kongsvinger, 25. februar 2016

Morten Reymert
styreleder

Christine Meyer
administrerende direktør

Resultatregnskap for 2015 Statistisk Sentralbyrå

	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	631 126 216	637 864 512
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	3 873 843	63 776 502
Oppdragsinntekter og andre inntekter	1	219 927 216	207 250 689
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	1	0	0
Andre driftsinntekter	1	0	0
<i>Sum driftsinntekter</i>		854 927 275	908 891 702
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	2	623 581 983	617 266 578
Varekostnader		0	0
Andre driftskostnader	3	193 049 587	201 658 834
Avskrivninger	4,5	21 697 865	20 948 052
Nedskrivninger	4,5	0	0
<i>Sum driftskostnader</i>		838 329 434	839 873 464
Driftsresultat		16 597 840	69 018 238
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	33 036	24 063
Finanskostnader	6	11 629	44 380
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		21 408	-20 317
Inntekter fra eierandeler i selskaper mv.			
Utbytte fra selskaper mv.		0	0
<i>Sum inntekter fra eierandeler i selskaper mv.</i>		0	0
Resultat av periodens aktiviteter		16 619 248	68 997 921
Avregninger			
Avregning med statskassen	7	-16 619 248	-68 997 921
<i>Sum avregninger</i>		-16 619 248	-68 997 921
Periodens resultat		0	0
<i>Disponeringer</i>		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	11	22 157 967	23 655 807
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		22 157 967	23 655 807
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

Balanse - for Statistisk Sentralbyrå

EIENDELER	Note	31.12.2015	31.12.2014
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	40 277 265	51 711 812
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		40 277 265	51 711 812
II Varige driftsmidler			
Maskiner og transportmidler	5	6 563 962	6 815 204
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	25 186 021	28 154 849
<i>Sum varige driftsmidler</i>		31 749 984	34 970 053
III Finansielle anleggsmidler			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		0	0
Sum anleggsmidler		72 027 249	86 681 865
B. Omløpsmidler			
I Varebeholdninger og forskudd til leverandører			
<i>Sum varebeholdninger og forskudd til leverandører</i>		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	8	6 282 748	4 920 904
Andre fordringer	9	28 364 903	3 833 594
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	12	7 431 715	9 062 383
<i>Sum fordringer</i>		42 079 365	17 816 882
III Kasse og bank			
<i>Sum kasse og bank</i>		0	0
Sum omløpsmidler		42 079 365	17 816 882
Sum eiendeler		114 106 614	104 498 747
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD			
C. Virksomhetskapi tal			
I Innskutt virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelse r			
Ikke inntektsført bev. knyttet til anleggsmidler	4, 5	72 027 249	86 681 865
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelse r</i>		72 027 249	86 681 865
II Annen langsiktig gjeld			
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 056 396	-38 543
Skyldig skattetrekk		20 226 920	20 257 945
Skyldige offentlige avgifter		26 461 066	24 666 545
Avsatte feriepenge r		53 183 709	53 106 787
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	12	24 030 141	21 829 462
Annen kortsiktig gjeld	10	40 079 322	26 779 400
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		166 037 554	146 601 595
IV Avregning med statskassen			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-123 958 189	-128 784 714
<i>Sum avregning med statskassen</i>		-123 958 189	-128 784 714
Sum gjeld		114 106 614	104 498 747
Sum virksomhetskapi tal og gjeld		114 106 614	104 498 747

6.2. Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) av desember 2009 og SRS 1 av desember 2013.

6.2.1. ÅPNINGSBALANSE

Ved utarbeidelse av åpningsbalansen er det lagt til grunn at bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi representerer verdien for fysiske eiendeler, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler.

Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, i tillegg til kunst og bøker, er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten.

Finansieringen av anleggsmidler (eksklusive finansielle anleggsmidler) som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidlene som finansieringen dekker.

For omløpsmidler er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdsettelsen. Omløpsmidler, fratrukket kortsiktig gjeld og eventuelle øvrige forpliktelser, fremkommer som avregning med statskassen.

6.2.2. TRANSAKSJONSBASERTE INNTEKTER

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. SSB har i 2015 endret prinsippet for innregning av inntekter knyttet til samarbeidsprosjekter, hvor SSB har prosjektlederansvar. I slike prosjekter mottar SSB midler på vegne av våre samarbeidspartnere. Tidligere ble disse midlene inntektsført av SSB og tilhørende utbetaling ble kostnadsført. Fra og med inneværende år blir slike inn- og utbetalinger i periodisert regnskap bokført mot balansen og fremkommer som netto gjeld under post annen kortsiktig gjeld. Regnskapet er ikke omarbeidet for 2014. Omlegningen omfatter under 5 % av SSBs oppdragsinntekter.

6.2.3. INNTEKTER FRA BEVILGNINGSFINANSIERTE AKTIVITETER

Bevilgninger inntektsføres i den periode da aktiviteten som bevilgningen er forutsatt å finansiere, er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper. Ved avleggelse av årsregnskapet er årets endelige bevilgning til drift inntektsført. Endelig bevilgning til drift tilsvarer årets bevilgninger og eventuelle belastningsfullmakter på post 01–29. Ubenyttet bevilgning som ikke kan overføres til neste regnskapsår, er ikke inntektsført.

Bevilgninger benyttet til investeringer føres på regnskapslinjen ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler i balansen med det beløpet som faktisk er investert i regnskapsperioden. Inntektsføring av bevilgning benyttet til investering skjer i takt med avskrivningene av anleggsmidlene. Overførbar investeringsbevilgning inntektsføres ikke.

6.2.4. KOSTNADER

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med bevilgning og tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

6.2.5. PENSJONER

SRS 25 legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6. SSB betaler ikke premie til Statens pensjonskasse, men denne dekkes over sentralt kapittel i statsbudsjettet, legges det til grunn en sjablongmessig sats for beregning av pensjonspremie. Denne baserer seg på beste estimat for virksomheten. Se også note 2 for en mer detaljert beskrivelse av tilnæringsmetoden.

6.2.6. KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, og poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger. Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved eventuell bruksendring.

6.2.7. IMMATERIELLE EIENDELER

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er balanseført.

6.2.8. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler er balanseført og avskrives over driftsmidlenes økonomiske levetid.

6.2.9. FINANSIERING AV PERIODISERTE POSTER

Omløpsmidler/kortsiktig gjeld

Nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, har motpost i avregning med statskassen. Avregningen gir således et uttrykk for statens eierkapital når det gjelder kortsiktige poster og eventuelle finansielle anleggsmidler.

Anleggsmidler

Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler. Dette representerer finansieringen av disse anleggsmidlene. Ved tilgang av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler balanseføres anskaffelseskostnaden. Samtidig føres et tilsvarende beløp til reduksjon av resultatposten inntekt fra bevilgninger og til økning av balanseposten ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler.

Avskrivning av anleggsmidler kostnadsføres. I takt med gjennomført avskrivning inntektsføres et tilsvarende beløp under inntekt fra bevilgning. Dette gjennomføres ved at finansieringsposten ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler oppløses i takt med at anleggsmidlet forbrukes i virksomheten. Konsekvensen av dette er at avskrivningene har en resultatnøytral effekt.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidlet på realisasjonstidspunktet, inntektsføres.

6.2.10. INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

Investeringer i aksjer og andeler balanseføres til kostpris. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger inntektsføres som annen finansinntekt.

6.2.11. FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

6.2.12. VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks daglige spotkurs ved regnskapsårets slutt lagt til grunn.

6.2.13. SELVASSURANDØRPRINSIPP

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

6.2.14. STATENS KONSERNKONTOORDNING

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likvider gjennom året. Virksomhetene har en trekkrettighet på sin konsernkonto som tilsvarer netto bevilgning. Forskjellen mellom inntektsført bevilgning og netto trekk på konsernkontoen inngår i avregning med statskassen. Ved årets slutt gjelder særskilte regler for oppgjør/overføring av mellomværende. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

6.2.15. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

SSB har ikke utarbeidet kontantstrømoppstilling, fordi SSB utarbeider en artskontorapportering som en del av årsregnskapet. Dette er iht. til oppdateringer av SRSene av august 2015.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015						
Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindreutgift
1620	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	547 428 000	535 465 040	11 962 960
1620	Spesielle driftsutgifter	21	Diverse	267 706 000	211 449 104	56 256 896
1620	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	45	Diverse	14 028 000	1 561 436	12 466 564
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		23 710 482	
Sum utgiftsført				829 162 000	772 186 062	

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og
4620	SALGSINNEKTER	01	Driftsinntekter	300 000	118 299	-181 701
4620	OPPDRAGSINNEKTER	02	Ymse	219 252 000	236 338 458	17 086 458
5309	YMSE	29	Ymse		1 147 268	
5700	ARBEIDSGIVERAVGIFT	72	Arbeidsgiveravgift		59 509 214	
Sum inntektsført				219 552 000	297 113 238	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					475 072 824	
Kapitalkontoer						
6007201	Norges Bank KK /innbetalinger				289 592 065	
6007202	Norges Bank KK/utbetalinger				-765 044 411	
716600	Endring i mellomværende med statskassen				379 522	
Sum rapportert						0
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201512)						
Konto	Tekst			2015	2014	Endring
6260	Aksjer			0	0	0
716600	Mellomværende med statskassen			-34 286 211	-34 665 734	379 522

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastnings fullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Statens Innkrevingsentral (SI) innkrever på vegne av SSB tvangsmulkt, kapittel 4620, post 85. Budsjettet for 2015 var på 17 mill. kroner. Det ble inn betalt 22,2 mill. kroner. Beløpet avregnes direkte mot statskassen og vises ikke i SSBs bevilgningsregnskap og artskontorrapportering.

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
162001 Driftsutgifter	24 795	522 633	547 428
162021 Spesielle driftsutgifter	55 272	212 434	267 706
462001 Salgsinntekter	0	-300	-300
462002 Oppdragsinntekter	0	-219 252	-219 252
462085 Tvangsmulkt	0	-17 000	-17 000
162045 Større investeringer	5 428	8 600	14 028
Samlet	85 495	507 115	592 610

Note B Forklaring til brukte fullmakter og

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings fullmakter	Merinntekter/ mindreinntekt(-) iht merinntektsfullma- kt (justert for eventuell mva.)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
162001		11 962 960	11 962 960	-181 701	11 781 259	26 131 650	11 781 259
162021	kan overføres	56 256 896	56 256 896	17 086 458	73 343 354	423 934 000	73 343 354
162045	kan overføres	12 466 564	12 466 564		12 466 564		12 466 564

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5 % av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2015 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Statistisk sentralbyrå hadde i 2015 en mindreutgift på kap. 1620 post 01 på 11,8 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig overføringer fra 2014 med 24,8 mill. kroner. Merforbruket isolert i 2015 var på 12,8 mill. kroner. Det er 2015 gjennomført en omstilling som har medført noe høyere kostnader og det er gjort forberedelser til investeringer i nye IT løsninger. Merforbruket var planlagt for 2015. Arbeidet med nye IT-løsninger vil fortsette i 2016. Det forventes derfor et merforbruk også for neste budsjettår.

Mindreutgiften på kap. 1620 post 21 Spesielle driftsutgifter, må ses i sammenheng med merinntekten på kap. 4620 post 02 Oppdragsinntekter, jf. merinntektsfullmakt. Utgifter på post 21 er på nivå med bevilgningen. Mindreutgift på samlet 73,3 mill. kroner skyldes overføringer fra 2014 med 55,3 mill. kroner, og at oppdragsinntektene har en merinntekt på 17,1 mill. kroner. Påløpte ikke fakturerte inntekter er redusert med om lag 2 mill. kroner fra inngangen til året. Videre har SSB mottatt innbetalinger fra kunder, hvor vi ennå ikke har fullført arbeidet med 24 mill. kroner, noe som er en økning med om lag 2 mill. kroner fra 2014. SSB skal således utføre arbeid i 2016 motsvarende 24 mill. kroner uten innbetaling fra kunder.

Det er behov for investeringer i nye IT-systemer i 2016 og påfølgende år. Det er naturlig at våre oppdragsinntekter bidrar med å finansiere deler av disse investeringene, da vi fremover vil benytte IT systemene også i forbindelse med utføring av våre oppdrag. Vi vil således i 2016 benytte deler av overføringen fra 2015 til å finansiere utvikling av nye IT-løsninger. Det forventes derfor et merforbruk på spesielle driftsutgifter i 2016 og påfølgende år og overført beløp forventes å bli redusert.

SSBs bevilgning over kap. 1620 post 45 finansierer større investeringer i IT-infrastrukturen eller investeringer knyttet til store systemutviklingsprosjekter. Bevilgningen på posten var for 2015 8,6 mill. kroner, overføringen fra 2013 var på 5,4 mill. kroner. Det er benyttet 1,6 mill. kroner, slik at mindreforbruket er 12,5 mill. kroner. Det er i 2015 benyttet lite midler på 45 posten. Dette for at vi fra 2016 og i påfølgende år skal gjøre store investeringer i infrastruktur og nye IT-systemer. Det er derfor behov for midler til finansiering av dette. Mindreforbruket på 12,5 mill. kroner vil bli benyttet til investering og det forventes at det vil bli et forbruk i 2016 tilsvarende bevilgningen for 2016 og overføringen fra 2015.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2015

	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 454 769	8 746 217
Salgs- og leieinnbetalinger	234 980 419	215 841 226
Andre innbetalinger	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	236 435 188	224 587 442
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	525 264 110	522 749 737
Andre utbetalinger til drift	216 168 061	205 511 500
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	741 432 171	728 261 237
Netto rapporterte driftsutgifter	504 996 983	503 673 794
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	33 036	24 063
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	33 036	24 063
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	7 043 248	29 943 707
Utbetaling av finansutgifter	11 629	44 380
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	7 054 877	29 988 088
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	7 021 840	29 964 025
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring - konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	1 147 268	1 126 979
Arbeidsgiveravgift - konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	59 509 214	61 315 286
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	-23 710 482	
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	36 945 999	62 442 265
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	475 072 824	471 195 554
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	2015	2014
Fordringer	1 665 574	356 226
Skyldig skattetrekk	-20 226 920	-20 257 945
Skyldige offentlige avgifter	-15 723 437	-14 724 686
Annen gjeld	-1 428	-39 328
Sum mellomværende med statskassen	-34 286 211	-34 665 734

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2015	31.12.2014
Inntekt fra bevilgninger		
Årets bevilgning fra Finansdepartementet departement	536 660 563	561 305 000
Årets bevilgning fra andre departement, belastningsfullmakt	0	0
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler av årets bevilgning	-7 043 248	-29 943 707
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (post 30-49)	-12 466 127	-5 427 563
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger)	21 697 865	20 948 052
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0
+ inntekt til pensjoner*	92 277 163	90 982 731
- utbetaling av tilskudd til andre	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger (spesifiseres)	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger	631 126 216	637 864 512

* SSB får arbeidsgivers andel av pensjon dekket via sentral bevilgning til SPK.

Inntekt fra gebyrer

Sum inntekt fra gebyrer	0	0
--------------------------------	----------	----------

Inntekt fra tilskudd og overføringer

<i>Inntekt fra tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</i>		
<i>Sum inntekt fra tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</i>	0	0
<i>Inntekt fra tilskudd og overføringer fra andre</i>		
Tilskudd fra EU	3 873 843	5 648 502
Inntektsføring overføringer fra 2013	0	58 128 000
<i>Sum inntekt fra tilskudd og overføringer fra andre</i>	3 873 843	63 776 502
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	3 873 843	63 776 502

Salgs- og leieinntekter

Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	132 149 451	131 175 406
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	42 308 395	35 107 746
Inntekter fra forskningsoppdrag	45 469 370	40 967 537
Sum salgs- og leieinntekter	219 927 216	207 250 689
Sum driftsinntekter	854 927 275	908 891 702

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

	31.12.2015	31.12.2014
Lønninger	436 987 025	425 111 769
Feriepenger	54 287 936	52 684 592
Arbeidsgiveravgift	70 001 649	72 005 822
Pensjonskostnader*	72 605 777	71 140 226
Sykepenger og andre refusjoner	-18 031 467	-13 195 238
Andre ytelser	7 731 064	9 519 406
Sum lønn og sosiale kostnader	623 581 983	617 266 578

*SSB betaler ikke selv pensjonspremie til SPK, og kostnad til premie er heller ikke dekket av virksomhetens bevilgning. Premien finansieres ved en samlet bevilgning fra staten til SPK. Det er i regnskapet lagt til grunn en estimert sats for beregning av pensjonskostnad. Premiesatsen for 2015 er av SPK estimert til 15 prosent. Benyttet premiesats for 2014 var den samme.

Pensjonene er kostnadsført basert på denne satsen multiplisert med påløpt pensjonsgrunnlag i virksomheten. Vi viser for øvrig til note 1 om resultatføring av inntekter til dekning av pensjonskostnader (resultatnøytral løsning).

Oversikt over bruk av deltidsstillinger, omfanget av midlertidig ansatte og årsverk pr. 31.12.2015 (2014- tall i parentes).

	Heltid	Deltid	Sum antall	Årsverk
Antall ansatte	758(748)	119(135)	877(883)	842(840)
Herav midlertidige	22(19)	0(1)	22(20)	22(20)

Oversikt over antall og andel ansatte fordelt på alder og kjønn pr. 31.12.2015.

Antall/aldersgrupper	20-29	30-39	40-49	50-59	Over 60 år	Alle
Kvinner hele etaten	33(7,1%)	70(15,2%)	117(25,3%)	136(29,4%)	106(22,9%)	462(100%)
Menn hele etaten	23(5,5%)	76(18,3%)	122(29,4%)	101(24,3%)	93(22,4%)	415(100%)
Begge kjønn SSB	56(6,4%)	146(16,6%)	239(27,3%)	237(27,0%)	199(22,7%)	877(100%)

Note 3 Andre driftskostnader

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	54 027 947	50 861 765
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 197 634	2 801 002
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	6 168 568	9 287 635
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 102 131	4 221 883
Mindre utstyranskaffelser	7 670 367	31 267 432
Leie av maskiner, inventar og lignende	23 108 219	3 771 655
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	36 892 983	32 204 260
Reiser og diett	18 874 384	18 049 806
Kurs og seminarer for ansatte	6 980 093	5 280 532
Porto	4 148 141	5 119 615
EØS kontingent	14 397 902	17 830 133
Øvrige driftskostnader	16 481 218	20 963 116
Sum andre driftskostnader	193 049 587	201 658 834

Note 4 Immaterielle eiendeler

	Rettigheter mv.	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.2015	63 320 586	63 320 586
Tilgang 2015	1 349 424	1 349 424
Avgang anskaffelseskost i 2015 (1)	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2015	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	64 670 010	64 670 010
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2015	0	0
Nedskrivninger i 2015	0	0
Akkumulerte avskrivninger pr. 01.01.2015	11 608 774	11 608 774
Ordinære avskrivninger i 2015	12 783 971	12 783 971
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2015 (1)	0	0
Balanseført verdi 31.12.2015	40 277 265	40 277 265
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	

Note 5 Varige driftsmidler			
	Maskiner, transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2015	9 017 180	52 687 173	61 704 353
Tilgang i 2015	1 254 113	4 439 710	5 693 824
Avgang anskaffelseskost i 2015	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	10 271 294	57 126 883	67 398 177
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2015	0	0	0
Nedskrivninger i 2015	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2015	2 201 976	24 532 324	26 734 300
Ordinære avskrivninger i 2015	1 505 356	7 408 538	8 913 893
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2015	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2015	6 563 962	25 186 021	31 749 984
Avskrivningssatser (levetider)	3-5 år lineært	3-5 år lineært	

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader		
	31.12.2015	31.12.2014
Finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Agiogevinst	33 036	24 063
Sum finansinntekter	33 036	24 063
Finanskostnader		
Rentekostnad	0	0
Nedskrivning av aksjer	0	0
Agiotap	11 629	44 380
Sum finanskostnader	11 629	44 380

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital			
	31.12.2015	31.12.2014	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	40 277 265	51 711 812	45 994 539
Balanseført verdi varige driftsmidler	31 749 984	34 970 053	33 360 018
Sum	72 027 249	86 681 865	79 354 557
Antall måneder på rapporteringstidspunktet:			12
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:			79 354 557
Fastsatt rente for år 2015:			0,0205
Beregnet rentekostnad på investert kapital:*			1 626 768
<i>*Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.</i>			

Note 7A Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**A) Avregning med statskassen**

	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	0	0
Kundefordringer	6 392 950	5 031 107	1 361 843
Andre fordringer	27 930 239	3 518 083	24 412 156
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	7 431 715	9 062 383	-1 630 668
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	41 754 904	17 611 573	24 143 331
Annen langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-2 056 396	38 543	-2 094 939
Skyldig skattetrekk	-20 226 920	-20 257 945	31 025
Skyldige offentlige avgifter	-26 461 066	-24 666 545	-1 794 521
Avsatte feriepenger	-53 183 709	-53 106 787	-76 922
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	-24 030 141	-21 829 462	-2 200 679
Annen kortsiktig gjeld	-39 754 860	-26 574 091	-13 180 770
<i>Sum</i>	-165 713 093	-146 396 287	-19 316 806
Avregning med statskassen	-123 958 189	-128 784 714	4 826 525

Nettosummen av omløpsmidler og kortsiktig gjeld vil som hovedregel ha sin finansiering knyttet til regnskapslinjen *Avregning med statskassen*. Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler vil som hovedregel følge forpliktelsesmodellen, dvs. ha finansiering (motpost) klassifisert som avsetning for langsiktige forpliktelser på regnskapslinjen *Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler*.

Avstemming av periodens resultat mot endring i avregning med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-765 044 411
Konsernkonto innbetaling	289 592 065
Netto trekk konsernkonto	-475 452 346
Innbetaling innkrevingsvirksomhet	0
Utbetaling tilskuddsforvaltning	0
Inntektsført fra bevilgning (kontogruppe 19)	524 194 436
Arbeidsgiveravgift/gruppeliv rapportert på kap. 5700/5309	-60 656 481
Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift rapportert på statskonto 1633.01	23 710 482
Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der forpliktelsen ikke er resultatført	0
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	-3 368
Andre avstemmingsposter (spesifiseres)	0
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	11 792 723
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen	-16 619 248
Sum endring i avregning med statskassen	-4 826 525

Note 7B Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**B) Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**

	31.12.2015 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2015 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomvære nde med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	0	0
Kundefordringer	6 392 950	0	6 392 950
Andre fordringer	27 930 239	1 665 574	26 264 665
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	7 431 715	0	7 431 715
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	41 754 904	1 665 574	40 089 330
Annen langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-2 056 396	0	-2 056 396
Skyldig skattetrekk	-20 226 920	-20 226 920	0
Skyldige offentlige avgifter	-26 461 066	-15 723 437	-10 737 629
Avsatte feriepenger	-53 183 709	0	-53 183 709
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	-24 030 141	0	-24 030 141
Annen kortsiktig gjeld	-39 754 860	-1 428	-39 753 432
<i>Sum</i>	-165 713 093	-35 951 785	-129 761 308
Sum	-123 958 189	-34 286 211	-89 671 978

Mellomværende med statskassen består av tidsavgrensningsposter som er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregning med statskassen inneholder mellomværende med statskassen, men også flere tidsavgrensningsposter enn det som er rapportert til statsregnskapet.

Note 8 Kundefordringer		
	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer til pålydende	6 392 950	5 031 107
Avsatt til forventet tap (-)	-110 203	-110 203
Sum kundefordringer	6 282 748	4 920 904

Note 9 Andre kortsiktige fordringer		
	31.12.2015	31.12.2014
Forskuddsbetalt lønn	0	7 100
Reiseforskudd	0	9 000
Personallån	531 433	618 550
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte kostnader	26 699 329	3 477 369
Andre fordringer	1 134 141	-278 424
Sum andre kortsiktige fordringer	28 364 903	3 833 594

Note 10 Annen kortsiktig gjeld		
	31.12.2015	31.12.2014
Annen gjeld til ansatte	-29 223 505	-23 517 537
Påløpte kostnader	-7 805 456	-3 227 935
Uavregnede inntekter og kostnader samarbeidsprosjekter	-3 048 932	0
Annen kortsiktig gjeld	-1 428	-33 928
Sum annen kortsiktig gjeld	-40 079 322	-26 779 400

Det er i 2015 gjort avsetning til sluttpakker for ansatte iht. SRS 25 Ytelser til ansatte pkt. 28. Avsetningen er på 6 millioner kroner. Avsetningen inngår i annen gjeld til ansatte.

Note 11 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
	31.12.2015	31.12.2014
Innkreivning tvangsmulkt	22 157 967	23 655 807
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	22 157 967	23 655 807

Statens Innkreivingsentral (SI) krever inn tvangsmulkt på vegne av SSB. Tvangsmulkten blir direkte avregnet mot statskassen og inngår ikke i SSBs virksomhetsregnskap.

Note 12 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)	
	31.12.2015
FAMGEN	898 000
Internett- og gjennomsnittpriser i KPI/HKPI	800 000
Push and pull factors in early retirement	787 000
Improvement of national business registers and testing of European profiling	694 700
IKT-bruk. Næringslivet	576 400
Evaluering av innovasjonseffekten for utvalgte virkemidler	500 000
Familedynamikk	493 000
Mulighetsstudie for norsk versjon av Eurostats bosattdefinisjon	400 000
Pensjonsreformen - effektivitet og fordeling	359 000
Miljørelaterte varer og tjenester -EGSS (EU-grants)	315 000
Diverse mindre oppdrag	1 608 615
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	7 431 715
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter (gjeld)	
	31.12.2015
Kirgisistan - Bistandsarbeid	(2 700 000)
Levekår blant innvandrere	(2 500 000)
Kirgisistan - Register	(2 048 202)
ESS - intervjuundersøkelse personer	(1 200 000)
IPLOS-KOSTRA	(1 000 000)
Nord-Sudan - Bistandsarbeid	(1 000 000)
ECONOR III	(959 469)
MSG-kontrakten	(910 000)
Straffesakskjeden	(879 000)
Helse intervju-undersøkelsen, EHIS	(600 000)
Ressursformue og økosystemtjenester	(600 000)
Sudan: Bistandsarbeid	(600 000)
Sør-Sudan: Makroøkonomi	(560 000)
Varestrømundersøkelse 2014	(540 000)
Introduksjonsstønad - analyse	(500 000)
Turistundersøkelsen	(500 000)
Kartlegging av bibliotekbruk	(500 000)
Andre regionale beregningsoppdrag	(415 000)
Småoppdrag-helse	(400 000)
Utfordringer for velferdsstaten - VAM	(400 000)
Diverse mindre oppdrag	(5 218 470)
Sum forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	-24 030 141

Vedlegg A: Styrets uttalelse

Innholdet i årsrapporten

I henhold til pkt. 4 d) i Instruks for styret i Statistisk sentralbyrå skal styret avgi en egen uttalelse om årsrapporten til departementet.

Styret behandlet årsrapporten for Statistisk sentralbyrå (SSB) i styremøte 25. februar 2016. Styret godkjente årsrapporten med fullmakt til styreleder og administrerende direktør om å slutføre og oversende rapporten til Finansdepartementet.

SSBs strategi for 2014-2017 ble vedtatt av styret i februar 2014. Hovedmålene i strategien utfyller og bygger opp under målene fra Finansdepartementet. Strategien er bygget opp rundt seks hovedmål, og årsrapportens del III følger hovedmålene i strategien.

Etter styrets vurdering svarer SSBs årsrapport for 2015 på alle oppdragene i tildelingsbrevet. Nedenfor følger styrets egen vurdering av gjennomføringen av virksomhetene i 2015.

Hovedmål for virksomheten i Statistisk sentralbyrå i 2015

SSB skal levere statistikk, analyser og forskning av høy kvalitet til nytte for samfunnet. Statistikkens kvalitet vurderes ut fra retningslinjene for europeisk statistikk (Code of Practice). Retningslinjene stiller krav både til institusjonelle forhold, prosessene for produksjon av statistikken og til selve statistikkproduktene. Styret har merket seg at en uavhengig internasjonal fagfelleevaluering har konkludert med at SSB oppfyller standarder og krav i Code of Practice på et høyt nivå.

Hovedmålene for Statistisk sentralbyrå i tildelingsbrevet for 2015 var å:

- produsere statistikk og analyser av viktighet for det norske samfunnet, med så høy kvalitet og så effektivt som mulig
- utvikle statistikk for viktige områder som har utilfredsstillende dekning
- holde standarden på egen forskning på et høyt internasjonalt nivå
- videreutvikle brukervennlig og effektiv formidling av statistikk og forskning

Gjennomføringen av virksomheten i 2015

Styret mener at SSB har gjennomført virksomheten i 2015 godt i samsvar med oppdrag og forutsetninger i tildelingsbrevet fra Finansdepartement og intern overordnet virksomhetsplan som ble vedtatt av styret 29. januar 2015.

Antall statistikkpubliseringer har vært relativt stabilt de siste årene. En mindre nedgang fra 2014 til 2015 skyldes i hovedsak sammenslåinger av statistikker. Statistikker med lavt brukerbehov er lagt ned og publiseringer er slått sammen for å kunne prioritere ressursene mot de mest prioriterte oppgavene. Styret har videre merket seg at hele statistikkporteføljen ble kartlagt i 2015 og at alle statistikkene ble kategorisert mht. faktorer som hvorvidt statistikken er lovpålagt eller blir benyttet i nasjonalregnskapet, oppslag på ssb.no, SSBs vurdering av brukerbehov og eventuell overlapp med andre statistikker som publiseres av SSB eller andre.

Finansdepartementet har satt konkrete resultatkrav for 2015 knyttet til aktualitet, punktlighet, oppgavebyrde og andelen av elektronisk innrapportering som har vært styrende for virksomheten. Resultatene for 2015 kan etter styrets vurdering oppsummeres som følger:

- Målene for aktualitet ble nådd. Aktualiteten er kraftig forbedret for kvartals- og årsstatistikker.

- Målet for punktlighet, målt ved andel av statistikkene med avvik fra varslet publiseringsstidspunkt, ble nådd.
- Målet for svarprosent for frivillige undersøkelser og for undersøkelser med oppgaveplikt ble nådd.
- Målet for oppgavebyrde for næringslivet ble nådd, og oppgavebyrden er lavere enn i 2014.
- Målet for andel elektronisk innrapportering ble nådd.

Styret er fornøyd med at alle de nevnte resultatkravene ble oppnådd og er særlig fornøyd med forbedringer i aktualitet og svarprosent i frivillige undersøkelser.

Styret har vært opptatt av at statistikken er korrekt og er svært tilfreds med at det ikke ble registrert alvorlige feil i 2015. Styret har merket seg at andelen innholdsmessige feil i SSBs publiseringer var om lag uendret fra 2014 til 2015.

Styret er fornøyd med at SSB har klart kravet til svarprosent i frivillige undersøkelser, og at svarprosenten er bedre enn i 2014. Samtidig er styret bekymret for trenden med lavere oppslutning om disse undersøkelsene over tid som også andre land opplever.

Styret er opptatt av Statistisk sentralbyrås omdømme og at institusjonen er godt synlig i media med fakta om det norske samfunnet. Profilundersøkelser fra Ipsos MMI viser at SSB har et stabilt godt omdømme. Styret er positiv til at det på senhøsten ble satt i gang en kvalitativ omdømmeundersøkelse. SSB har et høyt antall treff i media. Månedlige analyser av SSB i media (Retriver) slår fast at SSB for det aller meste har nøytrale eller positive oppslag.

Styret har merket seg Riksrevisjonens kritikk av SSBs styringssystem for informasjonssikkerhet. Styret vil prioritere oppfølging av disse forholdene i sin oppfølging av virksomheten gjennom 2016. Styret vil understreke at informasjonssikkerhet også er særdeles viktig for SSBs omdømme.

Styret vil i tillegg særlig trekke fram følgende saker fra styrets oppfølging av virksomheten i 2015:

- Det er en stor og økende diskrepans mellom tilgang og anvendelse i nasjonalregnskapet. På bakgrunn av den betydningen nasjonalregnskapet har, gir dette grunn til bekymring. Styret har mottatt omfattende redegjørelse over de tiltakene som gjennomføres for å redusere gapet. Styret vil følge opp området gjennom 2016.
- Det er behov for omlegging av KOSTRA, og styret støttet forslaget om tilleggsbevilgninger for å gjennomføre prosjektet. Styret er imidlertid bekymret over de samlede kostnadene for prosjektet og vil følge opp prosjektet nøye gjennom 2016.
- Styret legger vekt på at SSB prioriterer arbeidet med vedlikehold og utvikling av modeller, og at forskningsvirksomheten holdes på et kvalitativt høyt nivå. Styret vil vise til at SSBs strategi framhever viktigheten av å se forsknings- og statistikkvirksomheten i sammenheng.
- Styret har vært opptatt av at det så langt som mulig unngås feil i statistikkene, men at SSB samtidig har en åpen og god kultur for å melde feil når de forekommer.
- En tidsmessig og kvalitativt god rapportering fra virksomheten gjennom året – status og prognose – er nødvendig for å sikre at målene for året nås og at potensielle avvik kan unngås. SSB har derfor utviklet en standard resultatrapportering (inklusive økonomi) til hvert styremøte.

- Styret har videre arbeidet med indentifisering av brukerbehov for SSBs statistikker og analyser, retningslinjer for eksterne oppdrag og indikatorer for måling av kvalitet og produktivitet i virksomheten. Disse områdene vil bli fulgt opp gjennom 2016.

Intern organisering, HMS og likestilling

Styret mener at SSB som alle andre virksomheter må gjennomføre omstillinger i virksomheten. Etter flere år med redusert bemanning som følge av naturlig avgang kombinert med svært begrenset nyrekruttering, ble det høsten 2014 ble det satt i gang en kartlegging av bortfall av arbeidsoppgaver for å frembringe økonomisk handlingsrom til å bygge opp prioriterte områder, investere i ny teknologi og styrke analysekompetansen i samsvar med SSBs strategi. Denne omstillingsprosessen ble avsluttet 30. september 2015 i tråd med tidsplanen. Styret mener det var riktig å gjennomføre denne omstillingsprosessen. Styret konstaterer at denne omstillingsprosessen ble gjennomført uten oppsigelser.

Styret har merket seg at det høsten 2015 ble satt i gang et arbeid med å vurdere den framtidige organiseringen av SSB. Styret vil følge opp dette arbeidet gjennom 2016.

Styret er positivt til at Lean-satsingen i SSB ble videreført 2015.

Styret er opptatt av at SSB har et godt og trygt arbeidsmiljø. Styret har merket seg at sykefraværet var om lag uendret fra 2014 til 2015. SSB er en IA bedrift, har retningslinjer for HMS-arbeidet, og det gjennomføres systematiske arbeidsmiljøundersøkelser og vernerunder. Styret har merket seg at SSB vil foreta en gjennomgang av HMS-retningslinjene med særlig vekt på omstillingsprosesser.

Styret er fornøyd med at det er nær 50/50-fordeling mellom menn og kvinner i ledende stillinger.

Økonomi og regnskap

SSBs regnskap viser et samlet mindreforbruk for alle kapitel/poster før overføringer på 15,8 mill. kroner i 2015, mot et mindreforbruk i 2014 på 11 mill. kroner. Mindreforbruket ble høyere enn forventet blant annet som følge av høyere oppdragsinntekter og at noen investeringer ble utsatt til 2016.

Det ble overført midler fra 2014 til 2015 på 85,4 mill. kroner. Med årets mindreforbruk på 15,8 mill. kroner utgjør overføringene til 2016 101,2 mill. kroner.

Styret konstaterer at det uforutsette mindreforbruket har økt i løpet av 2015. I styrets uttalelse til årsrapporten for 2014 het det at styret forventet at det ville bli utarbeidet bedre prognoser og faktureringsplaner for inntektene slik at uforutsett mindreforbruk kunne unngås. Styret konstaterer imidlertid at iverksatte tiltak ikke har vært tilstrekkelig. Styret vil følge utviklingen på dette området i 2016 nøye.

Styret møtte Riksrevisjonen på styremøte 25. februar 2016. Det ble der opplyst at Riksrevisjonens foreløpige oppsummering av revisjonen av regnskapet for 2015 var at dette ikke inneholdt vesentlige feil eller mangler. Styret er svært tilfreds med dette.

Framtidsutsikter

Strategi 2014 – 2017 beskriver hva SSB ønsker å oppnå de kommende årene. Styret er positiv til SSBs planlegging av et større moderniseringsprogram på IT-siden og understreker viktigheten av at SSB fortsetter arbeidet med forbedringer for å sikre fortsatt effektiv produksjon og høy kvalitet i offisiell statistikk. Høy

kvalitet i statistikken er avgjørende for forståelsen av sammenhenger i det norske samfunnet og er et viktig grunnlag for god samfunnsplanlegging.

Styret har vært opptatt av at SSBs ressurser benyttes der de bidrar til statistikk og analyser med størst nytte for samfunnet. Styret har derfor vært opptatt av hva som er SSBs kjerneoppgaver og at ressursene anvendes på disse. Styret mener at SSB hele tiden må gjennomgå eksisterende produksjon og virksomhet og vurdere om ressursbruken kan reduseres på de minst prioriterte områdene.

Styrets arbeid

Styret avholdt i 2015 seks ordinære møter og et styreseminar. Styret har lagt opp virksomheten i henhold til styreinstruks av 1.1.2014. Styret foretok i januar i år en egenevaluering av styrets arbeid i forhold til denne instruksjonen. Styret mener at styrets arbeid i 2015 ble gjennomført i henhold til instruksjonen og har lagt planer for 2016 i samsvar med dette.

Vedlegg B: Faktarapportering personalområdet

Vi viser til vedlegg 2 i Tildelingsbrevet for 2015 Krav til rapportering på personalområdet.

1. Personalsituasjonen i SSB

Oversikt over antall ansatte i SSB sammenlignet med foregående år
 Statistisk sentralbyrå hadde 877 medarbeidere pr. 31.12.2015 inkludert 8 i fødselspermisjon. På samme tidspunkt i fjor var det 883 ansatte. Medarbeiderne fordelte seg med 543 i Oslo og 334 i Kongsvinger.

Videre hadde SSB 33 ansatte i permisjon uten lønn.

SSB har også 166 intervjuere som arbeider med spørreundersøkelser, 78 lokale intervjuere rundt i landet og 88 intervjuere sentralt. Ved forrige årsskifte var det 156 intervjuere. Intervjuerne utførte til sammen 47,4 årsverk i 2015.

Tabell 1.

Oversikt over bruk av deltidsstillinger, omfanget av midlertidig ansatte og årsverk pr. 31.12.2015 (i parentes tall for 2014)

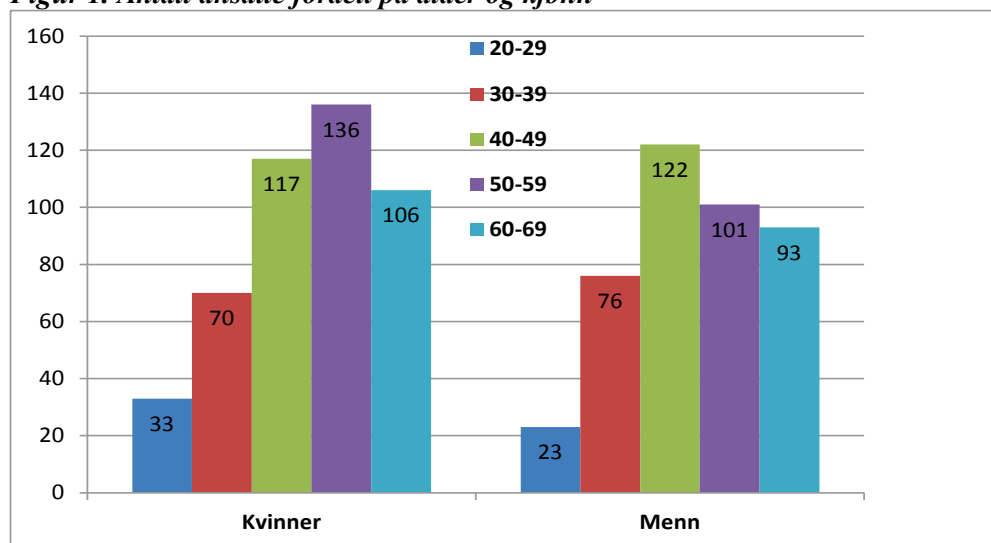
	Heltid	Deltid	Sum antall	Årsverk
Antall ansatte	758(748)	119(135)	877(883)	842(840)
Herav midlertidige	22(19)	0(1)	22(20)	22(20)

Demografi (kjønn, alder og mangfold); oversikt, analyse og ev. tiltak

Tabell 2. Oversikt over antall og andel ansatte fordelt på alder og kjønn pr. 31.12.2015.

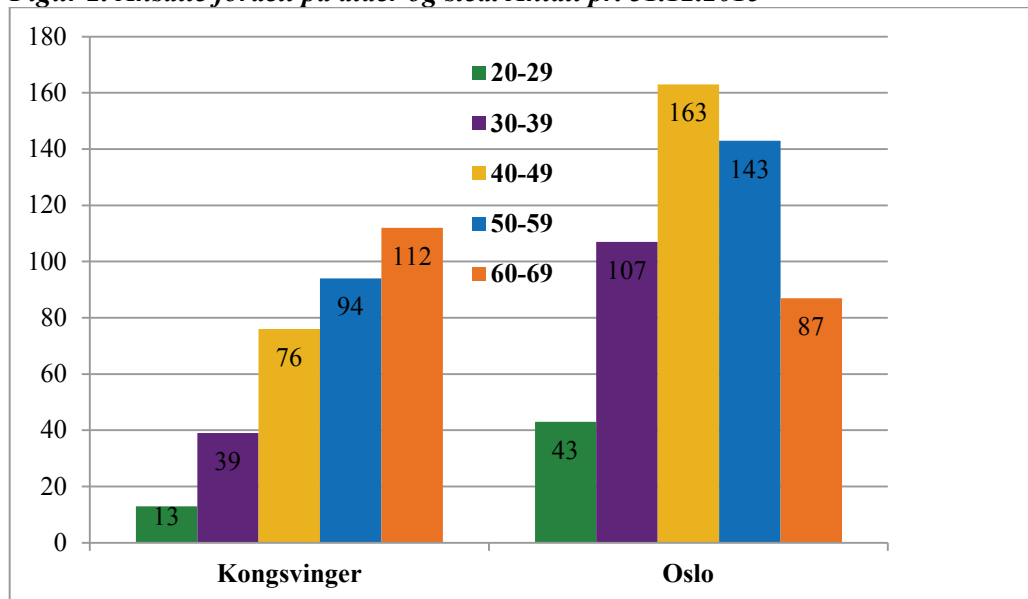
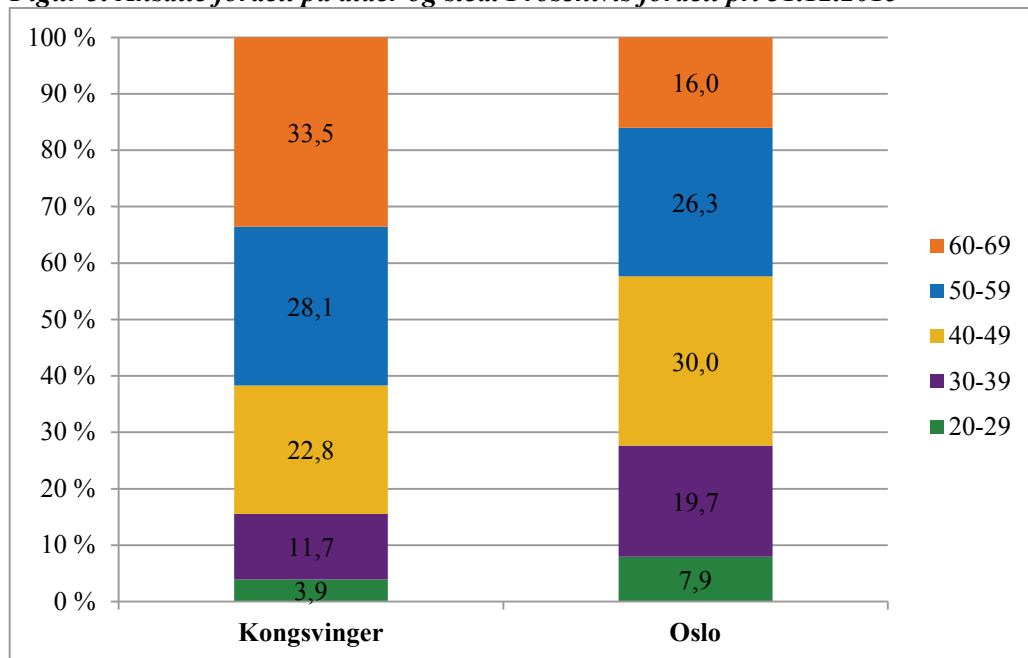
Antall/aldersgrupper	20-29	30-39	40-49	50-59	Over 60 år	Alle
Kvinner hele etaten	33(7,1%)	70(15,2%)	117(25,3%)	136(29,4%)	106(22,9%)	462(100%)
Menn hele etaten	23(5,5%)	76(18,3%)	122(29,4%)	101(24,3%)	93(22,4%)	415(100%)
Begge kjønn SSB	56(6,4%)	146(16,6%)	239(27,3%)	237(27,0%)	199(22,7%)	877(100%)

Figur 1. Antall ansatte fordelt på alder og kjønn

Tabell 3. Ansatte fordelt på alder og sted Oslo/Kongsvinger pr. 31.12.2015.**Antall**

Aldersgruppe	Kongsvinger	Oslo	Sum SSB
20-29	13	43	56
30-39	39	107	146
40-49	76	163	239
50-59	94	143	237
60-69	112	87	199
Sum SSB	334	543	877

Figur 2. Ansatte fordelt på alder og sted. Antall pr. 31.12.2015**Figur 3. Ansatte fordelt på alder og sted. Prosentvis fordelt pr. 31.12.2015**

Som tabell 3 viser, vil ca. en tredjedel av de ansatte nå pensjonsalder i løpet av ti år. Dette er nærmere omtalt i årsrapporten.

Andel kvinner og menn i hele SSB

Det er flere kvinner enn menn blant de ansatte, 53 prosent kvinner og 47 prosent menn, det samme som i 2014 og 2013. I Oslo er det omtrent like mange kvinner og menn (49,5 prosent). I Kongsvinger er kvinneandelen 58 prosent.

Andel kvinner i lederstillinger

Ved utgangen av 2015 hadde SSB 52 ledere, 26 kvinner og 26 menn, noe som gir en kvinneandel på 50 prosent. Kvinneandelen har økt fra 40 prosent siden 2011. Gjennomsnittsalderen på lederne er 51 år, det samme som i 2013 og 2014. Ved utgangen av 2015 var det 11 toppledere, en nedgang på én fra 2014. Det er 5 kvinner og 6 menn, som gir en kvinneandel på 45, en økning fra 2014 hvor tallet var på 33 prosent. Det var 41 mellomledere, 21 kvinner og 20 menn. Det gir en liten nedgang i kvinneandelen fra 52 prosent i 2014 til 51 prosent i 2015.

Mangfold

SSB har gjennom mange år rekruttert ansatte med høyere utdanning og innvandrerbakgrunn. Pr. 31.12.2015 hadde SSB 69 (7,9 prosent) innvandrere, den samme andelen som i 2013. De har alle konkurrert seg inn på vanlig måte og er en naturlig del av arbeidsstyrken. Utdanning, resultater (karakterer) og tidligere arbeidserfaring blir lagt til grunn for vurderingene. Til de fleste stillinger i SSB settes det krav om høyere utdanning og gode norskkunnskaper, men dette fravikes for stillinger hvor dette ikke er nødvendig.

Turnover (personalavgang), oversikt, analyse og ev. tiltak

68 ansatte sluttet i 2015 (mot 60 i 2014), dette utgjør 7,7 prosent av de ansatte. Av disse sluttet 14 personer etter endt permisjon uten lønn (gikk ut i 2014 eller tidligere). Videre gikk 15 personer ut i permisjon uten lønn i 2015. Av de 68 personene som sluttet hadde 50,0 prosent universitetsutdanning av høyere grad. Av disse igjen hadde 35,3 prosent vært ansatt i mindre enn 5 år. Sammenlignet med hele gruppen høyere grad med tjenestetid under 5 år sluttet 10 prosent av disse i 2015, det samme som i 2014, mot 16 prosent i 2013 og 12 prosent i 2012.

Rekruttering, oversikt, analyse og ev. tiltak

SSB ansatte 53 medarbeidere i året som gikk (mot 28 i 2014), 26 kvinner og 27 menn. 42 av disse (79 prosent) hadde universitetsutdanning av høyere grad.

SSB har i 2015 rekruttert godt ved eksterne kunngjøringer og har hatt svært god søkermasse å velge ut fra. Vi har tatt i bruk testverktøy, evne- og ferdighetstester og personlighetstester.

Tiltak for å rekruttere og beholde markedsutsatt personale

SSB har en ordning for kvalifisering av statistikkrådgivere. Målgruppen er primært medarbeidere som har vært tilsatt i SSB i fem år eller mer. Ordningen er et tilbud til statistikkprodusenter i SSB som med dette kan få en faglig karrierevei. Én medarbeider ble godkjent som statistikkrådgiver i 2015.

SSB har i 2015 benyttet HTAs pkt. 2.3.4 i større grad enn i 2014. Når behov for å beholde spesielt kvalifisert arbeidskraft, er HTAs pkt. 2.3.4 nr. 2 benyttet også i fjor.

2. Omstilling i SSB

Omstillingens konsekvens på personalområdet

Omstillingsprosessen ble avsluttet i 2015. Det var bortfall av arbeidsoppgaver tilsvarende cirka 50 årsverk. Overgang til andre oppgaver, pensjonering og sluttvederlag sikret at ingen ble sagt opp i denne omstillingen.

Nedbemanning gjennom naturlig avgang og intern rekruttering har påvirket alderssammensetningen i SSB. Hvilke utfordringer som oppstår i møtet mellom en moderat nedbemanning og en hurtig aldrende arbeidsstokk må identifiseres. I SSB er det nå 277 medarbeidere som er eldre enn 58 år og som de nærmeste årene vil gå av med pensjon. SSB kartlegger kompetansen i denne gruppen av medarbeidere, både for å vurdere behovet for å bevare kritisk kompetanse, og med tanke på utvikling av ny kompetanse. SSB har økt antallet eksterne tilsetninger i 2015.

Eventuelle endringer i organisering av personalarbeidet i SSB

SSB foretok i 2015 en gjennomgang av rekrutteringsprosessen for både å kvalitetssikre og effektivisere arbeidet. Rekruttering er en ressurskrevende prosess med mange aktører. Gjennom arbeidet er alle ledd i prosessen kvalitetssikret og samhandlingen mellom de ulike aktørene styrket. Et tettere samarbeid mellom personalrådgivere og ledere sikrer bedre beslutninger, og en mer effektiv prosess.

3. Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

SSB er i gang med en helhetlig gjennomgang av vårt internkontrollsystem, og i den sammenheng også våre HMS retningslinjer. Rutiner for risikovurdering ved omstilling er tillagt særskilt oppmerksomhet. I endringsprosesser som berører arbeidsmiljøet skal risikovurdering gjennomføres. Effekten av slike vurderinger er avhengig av at roller og ansvar er tydelig beskrevet, dokumentert og forstått i virksomheten.

4. Inkluderende arbeidsliv (IA)

Delmål 1 (redusere sykefraværet)

SSB har inngått ny samarbeidsavtale om inkluderende arbeidsliv for perioden 2014-2018. En partssammensatt arbeidsgruppe har utarbeidet nye mål for SSB. Sykefraværet i SSB har hatt en positiv utvikling og nytt mål for perioden er at sykefraværet ikke skal overstige 4,3 prosent. Intervjuerne i SSB har høyere sykefraværsprosent enn resten av SSB. I forrige avtale ble det satt to forskjellige mål, ett for sentrale intervjuere og ett for lokale intervjuere. Disse er nå slått sammen til ett felles mål om at sykefraværet for intervjuerne ikke skal overstige 6,0 prosent.

For å nå målet og oppfylle intensjonene i avtalen, er det foreslått særlig innsats på å spre kunnskap og øke bevisstheten rundt forebyggende HMS-arbeid og gjeldende rutiner, styrke jobbnærvær og trivsel og øke bevisstheten rundt viktigheten av tidlig oppfølging. Det er gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse med påfølgende oppfølging på avdelings- og seksjonsnivå.

Det ble i 2015 startet opp arbeidet med å revidere SSBs HMS-håndbok, og både bedriftshelsetjeneste, verneombud er involvert i tillegg til HR. Det har også vært gjennomført en verneombudssamling i regi av Arbeidslivstjenesten (med fokus på hvordan håndtere konflikter) – der verneombud, tillitsvalgte og HR deltok.

Sykefravær for SSB fordelt på Oslo og Kongsvinger og kjønn. Kvartalsvis og for året 2015

Tabell 1a. Sykefravær fordelt på Oslo og Kongsvinger.

Sum sykefravær fordelt på sted	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Året 2015
Oslo	5,1	3,6	4,3	4,0	4,3
Kongsvinger	7,1	5,1	5,0	4,3	5,4
SSB total	5,9	4,1	4,6	4,2	4,7

Tabell 1 b. Sykefravær fordelt på Oslo og Kongsvinger etter årsak.

Sykefravær fordelt på sted og årsak	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal		Sykefravær 2015	
	Legem.	Egenm.	Legem.	Egenm.	Legem.	Egenm.	Legem.	Egenm.	Legem.	Egenm.
Oslo	3,3	1,8	2,5	1,1	3,1	1,2	2,6	1,4	2,9	1,4
Kongsvinger	5,4	1,7	4,0	1,1	4,2	0,8	3,4	0,9	4,3	1,1
SSB total	4,1	1,8	3,1	1,1	3,5	1,0	2,9	1,2	3,4	1,3

Tabell 2. Sykefravær fordelt etter årsak og kjønn. Hele SSB, Oslo og Kongsvinger

SSB etter årsak og kjønn	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal		Sykefravær 2015	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Legemeldt	2,6	5,4	1,6	4,4	2,4	4,6	1,9	3,8	2,1	4,6
Egenmeldt	1,5	2,0	0,9	1,2	0,9	1,1	1,1	1,4	1,1	1,5
Sum fravær	4,1	7,5	2,5	5,7	3,3	5,7	3,0	5,2	3,2	6,0

SSB Oslo etter årsak og kjønn	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal		Sykefravær 2015	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Legemeldt	3,2	3,4	1,5	3,6	2,4	4,0	1,9	3,4	2,2	3,6
Egenmeldt	1,5	2,2	0,9	1,3	1,0	1,3	1,3	1,6	1,2	1,6
Sum fravær	4,7	5,6	2,4	4,9	3,4	5,3	3,1	5,0	3,4	5,2

SSB Kongsvinger etter årsak og kjønn	1. kvartal		2. kvartal		3. kvartal		4. kvartal		Sykefravær 2015	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Legemeldt	1,5	8,2	1,8	5,7	2,4	5,6	2,1	4,5	1,9	6,0
Egenmeldt	1,5	1,8	1,1	1,1	0,7	0,8	0,7	1,0	1,0	1,2
Sum fravær	3,0	10,0	2,8	6,8	3,1	6,4	2,8	5,5	2,9	7,3

Gjennomsnittlig sykefravær i SSB i 2015 var 4,7 prosent, en økning fra i fjor (4,5 prosent) og en økning fra 2013 (4,0 prosent).

Sykefravær 2015 – Intervjuere

Tabell 1a. Sykefraværstatistikk sentrale intervjuere 2015 - kvartalsvis og året 2015.

Årsak	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Gj.snitt 2015
Egenmeldt	1,2	1,2	1,1	2,2	1,4
Legemeldt	4,8	6,7	7,1	7,6	6,6
SUM	6,0	7,9	8,2	9,8	8,0

Tabell 1b. Sykefraværstatistikk lokale intervjuere 2015 - kvartalsvis og året 2015.

Årsak	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Gj.snitt 2015
Egenmeldt	1,5	0,9	0,6	1,0	1,0
Legemeldt	3,9	6,5	4,1	5,8	5,1
SUM	5,4	7,4	4,7	6,8	6,1

Gjennomsnittlig sykefravær for de sentrale intervjuerne i 2015 var 8,0 prosent, en økning fra i fjor (5,7 prosent) og en økning fra 2013 (7,4 prosent).

Gjennomsnittlig sykefravær for de lokale intervjuerne i 2015 var 6,1 prosent, en økning fra i fjor (4,8 prosent) og en nedgang fra 2013 (7,8 prosent).

Delmål 2 (øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne)

Det er ikke satt eget mål under delmål 2. SSB ser det som hensiktsmessig å se delmål 1 og 2 i sammenheng, og at samme aktiviteter vil ha en effekt for begge delmålene. SSB har fortsatt stor fokus på tilrettelegging av egne ansatte og benytter bedriftshelsetjenesten som rådgivere i dette arbeidet.

SSB har vært inne i en tid med omstilling/nedbemanning, men vil likevel ha som mål å ha 2-3 personer på praksisplass. Både Kongsvinger og Oslo hadde personer inne på praksisplass i 2015.

Delmål 3 (yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med seks måneder)

SSB viderefører avtale om 6 seniordager i tillegg til den kollektive avtalen om seniordager, jf. Hovedtariffavtalens pkt. 5.9.

SSB har en livsfasepolitikk med vekt på medarbeidernes livssituasjon og behov i vid forstand. Livsfasepolitikken inkluderer personer i alle livsfaser, også seniorer. Livsfasepolitikken skal revideres innen utgangen av 2016.

Det ble i 2015 gjennomført et bedriftsinternt seniorkurs i samarbeid med Statens pensjonskasse og bedriftshelsetjenesten. Kurset hadde stor deltakelse og inkluderte individuell veiledning.

5. Oversikt over eksisterende særavtaler i SSB per 31.12.2015

SSB hadde per 31.12.2015 følgende særavtaler:

- Avtale om tjenester utenom ordinær arbeidstid ved Kontor for fellestjenester inngått med virkning fra 1.3.2007. Gjelder kompensasjon for tilsatte som kan kontaktes ved utrykning/uregelmessigheter i Kongens gt. 6 etter krav fra Brannvesenet.
- Avtale om hjemmevaktordning for Seksjon for IT infrastruktur inngått med virkning fra 1.4.2008. Gjelder kompensasjon for å ta i mot alle henvendelser til IT kundeservice etter ordinær arbeidstid.
- Avtale om beredskapsordning for Seksjon for IT infrastruktur i SSB inngått med virkning fra 1.4.2008. Gjelder kompensasjon for å være i beredskap for å løse kritiske saker som ikke hjemmevakta kan løse.
- Avtale om overføring av avtalefestet ferie til neste ferieår med virkning fra 20.6.2002.
- Tilpasningsavtale for SSB av 19.6.2012.
- Avtale om stillings- og lønsplassering for statistikkrådgivere med virkning fra 23.10.2003.
- Særavtale om kompensasjon for utført pressekontaktjeneste utover registrert kontortid inngått med virkning fra 1. januar 2005. Gjelder kompensasjon for å være tilgjengelig for media hele døgnet hele året.
- Særavtale om endret organisering av Forskningsavdelingen og lønsplassering for funksjon som forskningsleder inngått med virkning fra 1. april 2014.
- Særavtale om kompensasjon for slitasje på egne klær (smusstillegg) inngått med virkning fra 1.1.2009.
- Avtale om at ansatte fra 62 år kan ta ut inntil seks dager tjenestefri med lønn (seniordager) inngått med virkning fra 19.3.2009.

Vedlegg C Internasjonalt utviklings samarbeid

Virksomheten i 2015 omfattet langsiktige institusjonssamarbeid for utvikling av nasjonale statistikkssystem, konsulentoppdrag for Norad under rammeavtalen, deltakelse på relevante internasjonale møter og internt løpende forbedringsarbeid knyttet til prosjektstyring og måling av resultater. Arbeidet var i all hovedsak finansiert av Utenriksdepartementet/ambassadene i de enkelte samarbeidsland eller av Norad. Samarbeidet i 2015 rettet seg mot land prioritert av Utenriksdepartementet.

Det statistiske bistandsarbeidet omfattet for 2015 om lag 19,9 årsverk. Ved utgangen av 2015 hadde seksjonen i alt 17 ansatte, og av disse er 3 utestasjonerte som langtidsrådgivere i våre samarbeidsland.

Totalt ble det gjennom 2015 gjennomført 61 korttidsoppdrag fordelt på 116 ukeverk. Teknisk bistand gjennom langtidsoppdrag (6 mnd. eller mer) beløp seg til 190 ukeverk fordelt på 4 ansatte langtidsrådgivere i hhv Malawi, Sør Sudan, Zambia og Kirgisistan.

SSB har i løpet av 2015 mottatt i alt 9 studiebesøk fra våre samarbeidsland; Uganda, Sudan, Sør Sudan, Kirgisistan og Malawi. I tillegg har vi organisert eller bidratt på i alt 5 studiebesøk fra andre land; Mongolia, Ghana, Seychellene, Moldova og Sveits.

Institusjonssamarbeid

SSB hadde ved utgangen av 2015 aktive institusjonssamarbeid i 7 land; hhv Malawi, Mosambik, Sudan, Sør-Sudan, Uganda, Zambia i Afrika og Kirgisistan i Sentral Asia.

I Malawi har SSB gjennom sitt samarbeid med det nasjonale statistikkbyrået (NSO) bidratt med støtte til omlegging av landets system for Nasjonalregnskap. Ved utgangen av 2015 vil nasjonalregnskapstall for 2011 og 2012 publiseres basert på den nye tilnærmingen. SSB har over flere år gitt støtte til en årlig levekårsundersøkelse i Malawi. Denne undersøkelsen gir årlige tall for befolknings- og levekårsutviklingen i landet og har blant annet vært grunnlaget for flere av indikatorene brukt i FNs tusenårsmål. I 2015 ble datainnsamlingen til undersøkelsen for første gang gjennomført med bruk av nettbrett/tablets noe som forenklet innsamlingen av data og gjorde at resultatene fra undersøkelsene kunne publiseres raskere sammenlignet med tidligere år. SSB har videre bidratt med støtte til utvikling av det nasjonale statistikksystemet i Malawi. Resultater i 2015 er blant annet etablering av en styringskomite for samordning av statistikk, jevnlig donor koordineringsmøter, bistand til gjennomføring av egne evalueringer av hhv NSOs organisasjon og utdanningsstatistikken og utvikling av et generelt kvalitetsrammeverk for all statistikkproduksjon i Malawi.

SSB bidrar med teknisk rådgivning til det nasjonale statistikkbyrået i Mosambik (INE) gjennom Scanstat-prosjektet (et skandinavisk konsortium sammen med Danmarks statistikk og Statistiska centralbyråen). I 2015 har SSB bistått med å løse problemer med innsamlede data, forbedre systemet for prosessering av data og gi opplæring i dette. Videre ble det i 2015 foretatt en midtveisevaluering av gjennomføringen av strategiplanen. En konsulent fra SSB deltok i evalueringsteamet. INE får i evalueringen anerkjennelse for å ha satt i verk en moderniseringsprosess, for å ha økt andelen ansatte med fagkompetanse vesentlig og for å effektivisere innsamling og prosessering av surveydata. Samtidig pekes det på utfordringer for INE i resten av planperioden, knyttet til kommunikasjonslinjer, klarere prioriteringer og å fremme forståelse for og bruk av statistikk i Mosambik.

SSBs samarbeid med det nasjonale statistikkontoret i Sudan (CBS) har som formål å bidra til utvikling av økonomisk statistikk som grunnlag for oppdatering av nasjonalregnskapet med spesielt fokus på foretaksregister. I 2015 gjennomførtes for første gang i CBS bruk av tablets for datainnsamling i forbindelse med en pretest på en foretaksundersøkelse. Dette utvikles nå videre for ukentlig innsamling av konsumprisindeksen. Videre ble nasjonalt arbeid med foretaksregister og lovgrunnlag startet, og laboratorie- og lokal kapasitet for skanning ble etablert i CBS.

I Sør Sudan har SSB bistått Finans- og planleggingsdepartementet med makroøkonomisk ekspertise. Oppnådde resultater i 2015 er bedret eierskap til makromodellen som er utviklet i dette samarbeidet, bedre samarbeid mellom budsjett- og makroavdelingen og publisering av kvartalsvise makroanalyserapporter. SSB har også bistått det nasjonale statistikkbyrået i Sør-Sudan (NBS) med noe teknisk rådgivning for ferdigstilling av en rapport fra en levekårsundersøkelse og styrking av produksjonsmetoden for CPI.

Samarbeidet med det nasjonale statistikkbyrået i Uganda (UBOS) er et nytt prosjekt som startet opp i 2015. Prosjektet har som målsetning å utvikle petroleumsrelatert statistikk. Dette er første gang SSB inngår i et formelt samarbeid som del av et større Olje for Utviklingsprogram. Hovedresultater i 2015 er signering av samarbeidsavtale, spørreskjema for oljeinvesteringsstatistikk klart for testing og generell kapasitetsutvikling.

SSB samarbeider med skattemyndighetene i Zambia om utvikling av et bedre system for innsamling og kvalitetssikring av produksjonsdata fra kobbergruvene i landet. Hovedresultater i 2015 er ferdigstilling av en beskrivelse av datainnsamlingssystemet og at laboratorieutstyr og serversystemet er på plass. Prosjektet er kraftig forsinket i forhold til opprinnelig plan. En viktig grunn til dette er at det er uoverensstemmelser mellom to av de viktigste zambiske aktørene (skattemyndighetene og gruveministeriet) knyttet til ansvarsfordeling og tekniske løsninger.

SSB har samarbeidet med det nasjonale statistikkontoret i Kirgisistan (NSC) siden 2007. I 2015 har SSB blant annet bidratt med utvikling av et system for elektronisk datainnhenting, forbedring av rutiner for intern og eksternt kommunikasjon, samkjøring av metadatasystemer, prosjektstyring og kvalitetsarbeid. Hovedresultater i 2015 er at NSC nå er mer brukerorienterte og holder regelmessige pressekonferanser, skjema for elektronisk innrapportering er utviklet og testet og NSC intranett er tatt i bruk og bidrar til økt intern kommunikasjon.

Andre aktiviteter

I 2015 har SSB utført betalte oppdrag for norsk bistandsforvaltning. Dette arbeidet forvaltes gjennom en rammeavtale SSB har med Norad. For 2015 har arbeidet hatt et omfang på 4,2 mill. kroner. Samarbeidet har blant annet omfattet rådgiving i Malawi knyttet til etablering av bedre system for kvalitetssikring av helsedata og oppdrag for Verdens helseorganisasjon (WHO) om forbedring av et spørreskjema til en undersøkelse om funksjonshemming. På oppdrag for Olje for Utviklingssekretariatet (Ofu) i Norad har SSB gjennomført en evaluering av resultatrammeverket med indikatorer for Ofu-programmet i Libanon, vi har deltatt flere på faglige Ofu seminarer og bidratt i planlegging av en statistikkkomponent innenfor et nytt Ofu-program i Ghana.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway